

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij
bisdom Antwerpen / maart-april 2017

Het gezin als oefenplek

DE VREUGDE VAN
HET SAMEN DIENEN

LENTEPOETS
IN DE KERK

MISERICORDIA
ET MISERA

NOORD ONTMOET
ZUID

Relevant - Nummer 02
TWEEMAANDELIJKS
Maart-april 2017

Afgiftekantoor 2099
Antwerpen X - P 914402
www.relevant-bisdomantwerpen.be

INHOUD

Woord van de bisschop	3
Het gezin als oefenplek	4
Het Onzevader: wie zoekt, die vindt	10
De vreugde van het samen dienen	12
Een wonderlamp van Aladdin?	14
Misericordia et Misera	15
Brug van vertrouwen	16
Een glimp van de utopie?	17
Groep in de kijker: BD fietst door Burkina Faso	18
Estafette: Anny Janssens	19
De kiosk	20
Vorming	22
Doorkijk	23
Jongerenkatern	24
Was jij erbij?	26
Het voorval	28

COLOFON

Relevant, het diocesane magazine van het bisdom Antwerpen, verschijnt tweemaandelijks.
Verantwoordelijk uitgever is Olivier Lins, Schoenmarkt 2, 2000 Antwerpen.
Hoofdredactie: Ilse Van Halst
Redactieraad: Johan Govaerts, Martha Hoffenkamp, Ann Huber, Jan Kint, Olivier Lins, Rita Peeters, Thijs Van den Brande, Saskia van den Kieboom, Lea Verstricht
Redactie en abonnementen: **Relevant**, Groenenborgerlaan 149, 2020 Antwerpen, 03 287 35 83, relevant@bisdomanwerpen.be, www.relevant-bisdomanwerpen.be.
Een jaarabonnement kost 20 euro. Jongeren betalen 10 euro. Abonnees in het buitenland betalen 40 euro. Een steunabonnement kost 50 euro.
Abonneren kan op IBAN: BE45 7350 3165 1589, BIC: KREDBEBB van vzw Bisdom Antwerpen – **Relevant** met duidelijke vermelding van naam en adres voor wie het abonnement bestemd is.

➤ *Fietsen door Burkina Faso, land van de vastencampagne van Broederlijk Delen.*

© Frank Bahrmüller

EEN FASCINERENDE PUZZEL

Het is lente! We gooien ramen en deuren wijd open om buiten binnen te laten waaien, want frisse lucht doet heropleven na een wintertijd van knus cocoonen bij de open haard.

Winter, lente, zomer, herfst. De opeenvolging van seizoenen toont hoe binnen en buiten elkaar afwisselen. Beide zijn nodig. Beide zijn onmisbaar. Beide vullen elkaar aan.

Zo ook bestaat een gezin niet alleen *ad intra*, maar ook *ad extra*. Een gezin is een gezellig, warm en veilig nest, waar het goed is op adem te komen. Tegelijk is het meer dan dat. Het is ook een oefenplek om te leren samenleven en een lanceerbasis om bredere horizons op te zoeken.

Dat wordt duidelijk in dit nummer doorheen getuigenissen van gezinnen die aan de toekomst werken: zwangere gezinnen, een pleeggezin, grootouders die trots terugblikken en nog steeds de toekomst mee vorm geven, jonge vluchtelingen die hun gezin achterlieten op zoek naar een betere toekomst, studenten van verschillende geloofsovertuigingen die bruggen bouwen, leerlingen van het laatste jaar die in de kerk het winters stof naar buiten zwabberen, misdienaars die tegen de stroom invaren, parochies en federaties die groeien naar een pastorale eenheid, enthousiaste mountainbikers die verre horizons verkennen en rond deze tijd daarover getuigen tijdens de vastencampagne van Broederlijk Delen ...

Allen leggen ze zo een klein stukje van de fascinerende puzzel die het rijk Gods moet worden. Puzzel jij ook mee?

Ilse Van Halst

› Voor zijn fel gesmaakte videokerstboodschap trok mgr. Johan Bonny – figuurlijk althans – even de voetbalschoenen aan. Hij voelde zich als een vis in het water tussen het jonge grut op de speelplaats. Alleen waren ze hem steeds te snel af. De bisschop wil er in ieder geval een gewoonte van maken om op kerkelijke hoogdagen een gelovige boodschap de digitale wereld in te sturen. Binnenkort kun je zijn videoboodschap voor Pasen op KerkNet bekijken en beluisteren. Zijn kerstboodschap bereikte alvast onverwacht veel mensen en voerde op KerkNet zelfs een poos de top van meest gewaardeerde items aan.

© Ise Van Halst

VEEL MEER DAN EEN FACELIFT

Wanneer we iets vragen, blikken we spontaan vooruit. We kunnen niets meer vragen voor de tijd die achter ons ligt. De dag van gisteren is voorbij. We kunnen hem niet meer veranderen, hoezeer we dat soms ook zouden wensen. Wat gisteren niet was of kon, mogen we wel vertellen in een wens of een gebed voor morgen. Een gemis kan omslaan in een diep verlangen. Dat gebeurt in het gebed, wanneer we tot God, onze Vader, bidden: ‘uw rijk kome’.

Hoever kijken we daarbij vooruit? Eigenlijk ver in de toekomst. Gods rijk gaat immers niet over een vlugge onderhoudsbeurt of een oppervlakkige facelift. Gods rijk is veel meer dan een plaatselijke bijsturing of een tijdelijke noodmaatregel. Gods rijk gaat over alles en over allen. Het gaat bovendien over een totale verandering en een definitief herstel. Gods rijk zal beantwoorden aan Gods droom voor deze wereld. Het zal op Hem gelijken. En dat is inderdaad niet meteen voor morgen. Er zal nog veel tijd nodig zijn vooraleer de aarde gelijkt op de hemel! Bidden vraagt geduld. Geduld met God en geduld met de mensen.

En toch bidden wij met ‘uw rijk kome’ ook voor de nabije toekomst en voor ons dagelijks leven. Doorgaans zijn het heel nabije ervaringen die ons aanzetten tot gebed: het gevecht met een ziekte, het verdriet om een overleden vriend, de dreiging van geweld of terreur, de worsteling met kwaad en vergeving, het verlangen naar een mooier en zinvoller leven, onze toewijding en zorg voor elkaar, de zoektocht naar Gods liefde. Daar staat de boom van ons gebed geplant: in de grond en de humus van ons dagelijks leven. Daar willen we de kracht van Gods rijk gewaarworden. Daar willen we nieuwe kiemen van Gods rijk zien groeien.

Bidden vraagt daarom ook ongeduld. Het ongeduld voor wat vandaag moet gebeuren, omdat het morgen te laat kan zijn.

‘Uw rijk kome’: ja, maar wat ons betreft, liefst niet te laat!

Hoe kijkt een gezin naar de toekomst? Elk gezin wellicht anders: met een aparte mengeling van geduld en ongeduld. Enerzijds weten gezinnen dat samenleven tijd en geduld vraagt: een zwangerschap duurt negen maanden, kinderen opvoeden duurt meer dan twintig jaar, samen oud worden duurt hopelijk langer dan zeventig of tachtig jaar, en met je kleinkinderen herbegint die lange boog in de tijd. Anderzijds weten gezinnen ook dat samenleven soms vlug moet gaan: je kunt een huilende baby niet laten wachten, je moet vanavond na het werk nog boodschappen doen en koken, tegen de komende lente moeten de bomen gesnoeid zijn, je kunt niet blijven uitstellen om die ruzie met je zoon bij te leggen, en als je dochter belt omdat ze zorgen heeft, moet je nog maar eens luisteren... Lange bogen in de tijd maken en tegelijk kort op de bal spelen: dat moet een gezin kunnen. Geduld en ongeduld kunnen elkaar niet missen.

‘Uw rijk kome’: voor vele gezinnen krijgt dat gebed een concreet gezicht. Koppels bidden dat hun wederzijdse belofte mag standhouden doorheen de jaren. Ouders bidden dat hun kinderen mogen opgroeien tot gezonde en gelukkige mensen. Grootouders bidden dat hun familie in verbondenheid mag samenblijven, ook wanneer zij er niet meer zullen zijn. Jongeren bidden dat de wereld een plaats van vrede zal blijven, ook voor hen. En allen bidden dat God hen vandaag nabij mag zijn, voor wat nu moet gebeuren, voor wat nu voorrang vraagt.

‘Uw rijk kome’: ja, maar wat ons betreft, liefst niet te laat!

+ Johan Bonny

© Laurens Vangeel

› Je bent jong en je wilt wat: een selfie met onze bisschop op de nieuwjaarsreceptie in Broechem.

› Door welke bril kijk jij
naar de wereld?

HET GEZIN ALS OEFENPLEK

HET GEZIN IS DE PLAATS VOOR DE EERSTE SOCIALISATIE, OMDAT WE ER LEREN ONZE PLAATS TEN OPZICHTE VAN ANDEREN TE BEPALEN, TE LUISTEREN EN TE DELEN, GEDULDIG TE ZIJN EN RESPECT TE TONEN, ANDEREN TE HELPEN EN MET HEN SAMEN TE LEVEN (AL 276).

UW RIJK KOME ... HIER EN NU EN BIJ ONS THUIS

Wanneer Jezus over het rijk van God spreekt, prikkelt hij telkens de verbeelding met gewone voorbeelden uit het leven van alledag. Het rijk van God lijkt op gist dat een vrouw in meel verwerkt tot het er helemaal van doortrokken is. Het lijkt op een schat in de grond, een parel die zo kostbaar is dat je er heel je bezit voor over hebt. Het lijkt op een mosterdzaadje, het allerkleinste zaadje, dat uitgroeit tot een grote struik waarin de vogels zich komen nestelen. Waar het zaad van de zaaier in goede grond valt, daar is er rijke vrucht: dertig-, zestig-, ja zelfs honderdvoudig.

Hilde Pex

Interdiocesane Dienst voor Gezinspastoraal vzw

Een verschil dat ertoe doet

Het rijk begint klein, bijna onzichtbaar, maar het maakt wel het verschil. Het doet er echt toe. Niets blijft hetzelfde. Alles wordt anders. Er gebeurt iets dat ongelooflijk veel deugd doet, hier en nu al. Die nieuwe werkelijkheid heeft alles te maken met de vele facetten en uitingen van liefde en met de fijne gevolgen ervan. 'Liefde gebeurt' zou je kunnen zeggen, of nog: 'God gebeurt'. God komt er aan het

licht. God is er voelbaar werkzaam. Niet ver weg, maar 'midden onder ons', in onze dagelijkse leefwereld.

Het begint in je binnenste

Die nieuwe werkelijkheid begint in je binnenste te kiemen, wanneer je stilaan ontdekt en ervaart dat je bemind wordt om wie je bent, niet om wat je allemaal presteert. Die ontdekking geeft ademruimte en brengt een dynamiek op gang die je anders naar mensen en dingen doet kijken en anders met ze doet omgaan. Beseffen dat je een bemind kind van God bent en dat de anderen dat ook zijn, maakt alles anders.

Het gezin als oefenplek

Die nieuwe wereld valt niet zomaar uit 'de hemel'. Daar mogen we dag in dag uit aan meewerken, met vallen en opstaan. We mogen hem mee gestalte geven, van jongs af. Gezinnen zijn zo'n oefenplekken waar je leert omgaan met anderen. In een gezin leer je rekening houden met elkaar en samenwerken. Je leert er omgaan met meningsverschillen en conflicten. Je leert er overleggen en in dialoog gaan, delen en solidair zijn. Je leert er wat het betekent om nieuwe kansen te geven en te ontvangen. Je leert er dat niet alles van een leien dakje loopt, maar dat je elkaar kunt bemoedigen en steunen, dat je er voor elkaar kunt zijn.

Gezinnen zijn als oefenscholen voor het zorgzaam omgaan met de schepping. Het begint van kleins af: een drinkbus en een brooddoos meenemen naar school in plaats van aluminiumfolie of plasticen flesjes voor eenmalig

gebruik, kiezen voor duurzaam materiaal in plaats van wegwerpstoffen, etensrestjes opeten in plaats van voedsel weg te gooien, de waterkraan niet onnodig laten lopen, de deuren gesloten houden wanneer het buiten koud is om energievervalsing tegen te gaan.

Gezinnen zijn zo kleine laboratoria voor rechtvaardigheid en vrede, voor de rechten van de mens, voor vredes- en ontwapeningsonderhandelingen, voor liefdadigheidsinitiatieven, voor de schepping van schoonheid. In het gezin leert iedereen, ouders net zo goed als kinderen. Kinderen brengen gewoonlijk een nieuwe dynamiek binnen in het gezin. Ze stellen vastgeroeste gewoontes en klassieke patronen in vraag. Zo zijn opgroeiende jongeren vandaag bijvoorbeeld meer dan vorige generaties gevoelig voor de schadelijke impact van de massale vleesproductie op het milieu.

Geen eiland op zichzelf

Gezinnen zijn geen eilanden op zichzelf. Ze zijn ingebed in een bredere context: de familie, de buurt, de school, de werkplek, het verenigingsleven of de kerkgemeenschap. Gezinnen zijn oefenplekken voor gastvrijheid en dienstbaarheid, waar jong geleerd in vele gevallen oud gedaan is. Hoe deze waarden beleefd en voorgeleefd worden is een dynamisch gegeven, afhankelijk van de fase waarin je gezin zich bevindt, met zijn mogelijkheden en beperkingen. Het is goed en zinvol om je geregeld af te vragen hoe onthaltend je als gezin bent, hoe vanzelfsprekend het is dat familieleden, burens en andere mensen mogen binnenlopen of dat kinderen uit de school die je spontaan niet zou uitnodigen, welkom zijn op feestjes. Of hoe evident

› Een gezin is als een trampoline, een veilig vangnet dat je de nodige veerkracht geeft om bredere horizons op te zoeken.

het is dat je kleding of speelgoed waarvoor je kinderen te groot geworden zijn, naar een lokaal welzijnsinitiatief brengt, of dat je een deel van de opbrengst van de eigen moestuin schenkt aan een voedselbank in de buurt. Sommige ouders kiezen ervoor om op school leesouder te zijn voor andermans kinderen, om geregeld bloed of plasma te geven, of om te helpen bij initiatieven in de parochie of de sportclub. Het is voor elk gezin een zoektocht en een groeiproces om te overwegen waar ze hun schouders onder zetten, waarvoor ze zich engageren in de Kerk en de samenleving, hoe ze kunnen bijdragen tot die nieuwe werkelijkheid en wereld waarvan liefde in haar vele vormen de drijfkracht is.

Wereldwijd en veelkleurig

Het rijk van God is wereldwijd en veelkleurig. Ook op het vlak van diversiteit en wereldburgerschap is het gezin een waardevolle oefenplek. Zo kun je je kinderen laten kennismaken met andere culturen vanaf of dichtbij om deze te leren waarderen in hun eigenheid en andersheid. Je hoeft daartoe niet noodzakelijk een verre reis te maken. Tijdens stadsfestivals en andere culturele evenementen kun je mensen van andere culturen leren kennen en met elkaar uitwisselen over wat je van hen kunt leren. Een Plan-kindje brengt een stukje van de wereld binnen in huis, net zoals het vastenproject op school of het sterzingen voor Missio. Sommige gezinnen geven diversiteit een plaats in hun gezin door hun openheid en inzet voor mensen met een beperking, voor kansengroepen en vluchtelingen, of door pleegzorg op te nemen voor kinderen met een moeilijke thuissituatie. Ook het met elkaar in gesprek gaan over ruw taalgebruik en ongepast gedrag op sociale media is een manier om mee gestalte te geven aan die nieuwe wereld.

Dank je wel, sorry, alsjeblief

Deze drie woorden geven glans aan het gezinsleven en ver daarbuiten. Het rijk van God licht op wanneer je elkaar dankt voor wat je ontvangt, ook voor wat zo vanzelfsprekend lijkt, wanneer je elkaar om vergeving kunt vragen en vergeving kunt geven, wanneer je elkaar iets vriendelijk en nederig vraagt in plaats van te eisen of te manipuleren.

Deze drie woorden vormen ook de kapstok in het levensgebed van Sint-Ignatius van Loyola. Ze helpen om al biddend terug te blikken op die nieuwe werkelijkheid en toekomst. Biddend terugblikken op je dag of week helpt je, ook als gezin, om gevoelig te worden voor dat rijk van God dat midden onder ons is. Het begint met danken. Danken voor wat je hebt ontvangen. Danken voor de attenties en uitingen van liefde die je deugd hebben gedaan of waardoor je werd ontroerd. Danken voor de liefde van God die je hebt ervaren of gezien. Om vanuit die dankbaarheid beter te zien waar je zelf tekortschoot, welke kansen je hebt laten liggen en uit te spreken waar je spijt van hebt. Vandaaruit kun je met een 'alsjeblief' een voornemen maken om bijvoorbeeld meer aandacht te besteden aan iemand of om iets op een andere manier aan te pakken, of om Gods hulp en kracht vragen. Dank je wel, sorry, alsjeblief: drie eenvoudige woorden om te groeien in fijngevoeligheid voor die nieuwe wereld en werkelijkheid waar liefde de rode draad is.

Proficiat

Proficiat is nog zo'n woord dat het rijk van God doet oplichten. Een welgemeende proficiat geeft erkenning aan het vele mooie en goede dat er in gezinnen gebeurt, ook in soms moeilijke omstandigheden. Het is een bemoediging voor alle inspanningen voor een waardevolle

opvoeding, voor al die keren dat er opnieuw voor de liefde gekozen wordt en voor honderden- en-een kleine en grote engagementen thuis of elders die het samenleven kleur en smaak geven. Een hartelijke proficiat geeft mensen vleugels.

Zich oefenen om hier en nu 'de tekenen van het rijk van God te lezen' en ze uitdrukkelijk te waarderen is tegelijk een goed medicijn tegen zwartgalligheid en pessimisme dat geregeld de kop opsteekt in kerkelijke middens. Het rijk van God groeit ook buiten het kerkgebouw en buiten pastorale contexten en initiatieven. Gelukkig maar.

Zie, Ik maak alles nieuw

In het boek van de profeet Jesaja klinkt de belofte van die nieuwe werkelijkheid en toekomst bijzonder mooi en aantrekkelijk: "Gedenk niet langer wat vroeger gebeurd is en geef niet al uw aandacht aan wat eens is geschied; zie, ik ga iets nieuws maken, het is al aan het kiemen, weet u dat niet? Ik ga een weg leggen in de woestijn, en rivieren in het dorre land" (Jesaja 43, 18-19).

Deze belofte is ons toegezegd. We hoeven zelf niet het hele gewicht te dragen van die nieuwe wereld waarin iedereen zich thuis, aanvaard en bemind mag weten. We mogen hem ontdekken en koesteren, we mogen eraan meewerken, we mogen ervoor bidden: Uw rijk kome ... hier en nu en bij ons thuis.

‘WIJ SAMEN’: DAT BEKT EN LEEFT HET BEST

Het rek naast het kookvuur in de keuken staat vol pittige kruiden. Op het vuur pruttelt een grote pot met rijst en vlees. “Een van de jongeren kookt vanavond voor het hele huishouden. Dat was de deal als een herstelmaatregel voor de kuren die hij vannacht uithaalde”, vertelt Thijs Van Vijnck. Thijs is team-coördinator van Biz-Ikki, een nieuwe werking bijzondere jeugdzorg voor niet-begeleide minderjarige asielzoekers binnen Emmaüs. Biz Ikki is Oezbeeks voor ‘wij samen’, en bleek de naam die het best bekte.

Jan Kint

Het huis Biz-Ikki ging van start in het voorjaar 2016 als antwoord op een oproep van minister Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, om kleinschalige initiatieven op te zetten voor niet-begeleide minderjarige asielzoekers. In Vlaanderen zagen dertien werkingen van dit type het levenslicht voor in het totaal honderdvijftig jongeren. FedAsil (vijftig procent) en Jongerenwelzijn (vijftig procent) staan in voor de financiering van deze projecten. Een belangrijke combinatie, die voorlopig gegarandeerd wordt tot de zomer 2018. Het project heeft een eigen en flexibel toegangs- en toewijzingscircuit. In Schoten wonen momenteel twaalf Afghaanse jongens tussen veertien en zestien jaar samen ten huize Biz-Ikki. Een team groepsbegeleiders voor dag en nacht, enkele

maatschappelijk werkers en twee mensen voor poets en keuken ondersteunen en begeleiden het samenleven van deze jongeren.

Huis en thuis

“We proberen een huis en thuis te zijn”, legt Thijs uit. “De meeste gasten komen uit een relatief gewone en zelfs warme gezinssituatie. Niet zij of hun gezin vormen het probleem, wel de oorlogssituatie in hun land. Menigmaal worden jongeren door hun familie gestimuleerd of gedwongen om te vluchten. Het conflict rukte vaak vaders uit gezinnen weg. Moeders zenden hun opgroeiende zonen uit veiligheidsoverwegingen weg. Voeg daarbij de dreiging, het geweld, de vluchtweg en de continue angst om hun situatie en die van hun familie en je weet dat deze jongeren worstelen met een heleboel vragen. Waarom moest ik weg? Wat gebeurt er met mijn familie? Bovendien zitten nagenoeg alle jongeren nog in hun asielpcedure. Ook die onzekerheid drukt op hen.”

Toch heerst er ook een gezellige bonte drukte in huis. De jongens slapen per twee op een kamer, eten doen ze tesamen. Tijdens de week koken de begeleiders, in het weekend of op vakantie-dagen staan heel wat jongeren graag zelf in de keuken. “Ze hebben allen eigen interesses. Ze gaan naar school in de stad. Nederlands leren is de eerste opdracht. Ze houden van cricket en voetbal, computer en multimedia”, schetst Thijs hoe deze jongeren in niets verschillen van hun Vlaamse leeftijdgenoten. Waar mogelijk zoeken de begeleiders een ruimer netwerk. Een van de gasten speelt voetbal bij een ploeg in Schoten. Momenteel wordt ook contact gelegd met twee jeugdbewegingen. “Toch blijft het ook voortdurend zoeken”, erkent Thijs. “Tradities verschillen soms sterk.”

Initiatiefnemer Jeugdzorg Emmaüs is tevreden met de gang van zaken. “De inplanting in de wijk Koningshof in Schoten is prima verlopen”, blikst Thijs terug. “Voor de start hebben we er sterk op ingezet om lokale partners bij het project te betrekken. Hielden de wijkbewoners eerst afwachtend wat afstand, dan is er nu een brede warme beweging op gang gekomen van engagement. Velen willen ‘iets doen’: Nederlandse les geven, huiswerkbegeleiding, kledij schenken, steungezin zijn ...”

Wat als?

De jongens hebben verrassend veel veerkracht. Ze denken intens mee over het samenleven in huis. Naast enkele basisregels die onbespreekbaar zijn, is er wekelijks een overlegmoment waarop huisafspraken in samspraak bijgestuurd kunnen worden. Op die manier trachten de begeleiders van elke situatie gebruik te maken om de eigen kracht van de jongeren aan te spreken. Religie is geen georganiseerd thema in het huis – er is bijvoorbeeld geen gebedsruimte of geen religieuze begeleiding – en wordt beschouwd als een individuele aangelegenheid. Heel wat jongeren zijn er wel mee bezig en soms komt het dus ter sprake, zowel in individuele als groepsessies.

“Wat als deze jongeren achttien worden?”, maken de begeleiders van Biz-Ikki zich zorgen. Als hun asielaanvraag aanvaard wordt, kunnen ze nadien op eigen benen staan. Hoe ze dan verder begeleid worden, is nog onduidelijk. Het is dus zaak om nu reeds een netwerk aan te reiken en te zorgen dat ze stevig in de schoenen staan. Rest dan de vraag wat er met hen gebeurt als hun vluchtelingenstatuut niet aanvaard wordt. In Biz-Ikki stelde de vraag zich nog niet, elders al wel. Bereid je ze dan voor op een eventuele terugkeer naar Afghanistan, of op een leven in de illegaliteit?

© Lea Verstricht

› Laura met kleine Warre.

© Lea Verstricht

› Sander en Jasmijn in blijde verwachting.

VOOR EEN NIEUW LEVEN

Laura en Jasmijn zijn zussen, twintigers. De volgende generatie dient zich volop aan. Laura is moeder van Warre, bijna twee jaar, en Jasmijn is hoogzwanger op het moment van ons gesprek en is bevallen van Siebe net voor *Relevant* in druk ging. Wat betekent dat nieuwe leven voor hen en wat dromen ze voor hun kinderen?

Laura antwoordt spontaan: “‘Kome wat komt, maar laat het om Jou zijn.’ Dat was ons motto.” Het is een zinsnede uit een lied van Oosterhuis die getuigt van veel vertrouwen in het leven. “Leven is vooral iets dat gegeven wordt. Je kunt er wel voor kiezen, maar het is lang niet vanzelfsprekend dat het je gegund wordt.”

“Ik heb altijd kinderen gewild,” vertelt Jasmijn op haar beurt. “Het leven doorgeven en kinderen grootbrengen voel ik aan als een vervulling van het leven. Sander en ik zijn getrouwd omdat ik aan de wereld wilde laten zien dat liefde nog mogelijk is. Als een tegenstem tegen al het slechte nieuws en de hardheid die op ons afkomt.”

Laura: “Mijn partner Koen en ik hopen op een wereld die Warre alle kansen geeft. We willen hem die wereld helpen te ontdekken in al zijn verscheidenheid, als een plaats waar heel wat te beleven valt en waar hij zich omringd weet met mensen die samenwerken aan een goede samenleving. De jeugdbeweging is daarbij een grote steun. En een wereld die goed ruikt. Daarom trekken we vooral de ecologische en de sociale kaart.” Als dirigente weet ze: “Samen zingen in een koor is een goede oefening om verschillende stemmen in harmonie te brengen met elkaar.” Jasmijn beaamt dat kinderen de kans moeten krijgen om open te bloeien en zich te ontwikkelen tot wie ze zijn. Zelf ging ze nooit graag naar school, maar ze hoopt wel dat de school voor haar kinderen een plek kan zijn die breder kijkt dan de competitiedrift waarin kinderen zichzelf dreigen te verliezen.

Bij de doop van Warre kozen Laura en Koen het symbool van een tent. “Dat staat voor ons voor vier kernwoorden: *basics* of tevreden zijn met wat voorhanden is; *beweeglijkheid* of nieuwsgierigheid en zin in avontuur; *bescherming* en *bijeenkomst* of een plek waar mensen gemeenschap vormen.” Zelf vond Laura zo’n plek waar ze ‘s zondags naar de kerk gaat, “maar het is niet meer evident om zo’n gemeenschap te vinden die zich inschrijft in de rijke traditie en zingt van God als ‘adelaarsvleugels die ons dragen’ of ‘kome wat komt’. Of ook: ‘wie maar leeft om meer krijgen, die zal sterven aan zijn eigen overvloed’. In die gemeenschap voel ik me goed. Ik weet me daar bemind door mensen en door God.”

Voor Jasmijn is God minder duidelijk. Ze vertaalt Hem liever met Liefde, als stimulans voor geluk en zelfvertrouwen. Daarom klonk in haar huwelijksviering ‘de steppe zal lachen en juichen’. Zo wil ze haar leven leven en doorgeven.

Lea Verstricht

LATER, ALS IK GROOT BEN ...

Liefdevol aait ze over Boy. Genietend op de schoot van zijn baasje laat hij het zich welgevalen. “Hij was geopereerd en dus had ik even geen tijd”, verontschuldigt Monique De Bock uit Hoevenen zich. Het zorgen zit haar duidelijk in het bloed.

“Behalve voor onze eigen drie kinderen, inmiddels veertigers, mochten we voor zes pleegkinderen zorgen”, vertelt de 66-jarige weduwe uit Hoevenen. “Ja, ik zeg bewust ‘mochten’, want dat maakte ons en maakt mij nu nog steeds erg gelukkig.” Ook nadat haar echtgenoot Ludo onverwacht overleed in 2004, bleef Monique pleegouder. Vandaag neemt ze nog steeds de zorg op voor drie pleegkinderen van 15, 16 en 25 jaar, allen met een beperking, en een logeerpleegkinder van elf jaar.

Ze herinnert zich nog goed hoe het verlangen om pleegouder te worden groeide. “Als tiener had ik een vriendin, die samen met haar twee zussen en twee broers in een tehuis woonde. Op een dag kwam ze huilend op school aan. Ze vertelde dat één zus en haar twee broers zouden overgeplaatst worden naar Gent. Ze was er het hart van in. Ik vond dat zo onrechtvaardig dat ik me voornam: Later, als ik groot ben, zal ik opkomen voor kinderen.”

Monique vergat dit niet. Jaren later sprak ze met Ludo over haar droom om ook andere kinderen een thuis te geven. “Onze kinderen vonden het een schitterend idee”, weet ze nog. “Alleen wilde onze oudste ook de oudste blijven, hetgeen we gerespecteerd hebben.”

Na de goedkeuring van Jeugdzorg stelde het gezin zich kandidaat voor een pleegkind. “Voor ons maakte het niet uit of het een jongen of een meisje zou zijn. Wel benadrukten we dat broers of zussen niet uit elkaar gehaald mochten worden.” Zo gebeurde het

› Rita Peeters: "In ons gezin heeft iedereen een hechte band met elkaar."

dat het gezin De Bock op 11 april 1987 verrijkt werd met twee pleegkinderen.

Monique nam zich voor om samen met de biologische ouders voor haar pleegkinderen te zorgen. "Helaas vlotte dit niet in de realiteit. Hun mama beschouwde mij als een indringer. Ze vond het zelfs beter dat haar kinderen in de instelling bleven omdat er daar geen vervangmoeder was", herinnert Monique zich, die zelf bewust altijd met veel respect over hun moeder sprak. Met de kinderen kon het gezin goed overweg en ook zij burgerden zich goed in. "Dankzij mijn oudste pleegdochter heb ik er nu twee kleinkinderen bij", klinkt het verheugd.

Als lid van een dienst Pleegzorg stond Monique er nooit alleen voor en kon het gezin altijd een beroep doen op Pleegzorg als er problemen opdoken. "Toen het na zes jaar niet zo goed ging met onze pleegzoon, maakte Pleegzorg een einde aan zijn verblijf in ons gezin. Daarvan ben ik erg ziek geweest. Het voelde aan alsof ik gefaald had", vertelt Monique, nog steeds verdrietig. "Ze zeiden me wel dat je als pleegouder slechts twintig procent kan bijsturen, maar daar heb je geen oren naar." Maar er zijn ook vele deugddoende momenten. "Zoals het complimentje dat ik ooit kreeg van de mama van onze pleegzoon met autisme. Ze zei me ooit dat ze mijn dochter kon zijn. Mooi hé!"

Vier jaar geleden overleefde Monique een zwaar verkeersongeval. Als bij wonder had ze slechts haar borstbeen gebroken. "Toen wist ik zeker: ik leef nog omdat mijn taak hier nog niet volbracht is."

Ilse Van Halst/Johan Govaerts

ENKEL MUGGEN MOETEN HET ONTGELDEN

"Wij zijn jong getrouwd en stonden niet of weinig stil bij eventuele moeilijkheden die op onze weg zouden kunnen komen. Waarom zouden we? Trouwen was nu eenmaal iets wat iedereen deed in die tijd", vertelt Rita Peeters, inmiddels 43 jaar gelukkig gehuwd met Eddy. "We zijn met vrijwel niets begonnen. We woonden in een klein appartement zonder luxe. We hadden zelfs geen televisie. We stonden daar ook niet bij stil. Dat deed er niet toe." Onze kinderen zijn meer bezig met de toekomst dan wij indertijd", beseft Rita nu. "Zij koesteren ook meer verwachtingen. Als je nu als jongvolwassene alleen gaat wonen, moet je toch minstens een flatscreen-televisie, een microgolf en een auto bezitten?!?" Meteen steekt ze de hand in eigen boezem. "Wij hebben hen dat natuurlijk gewoon gemaakt, want inmiddels bouwden wij huisje, tuintje en boompje en hebben we al wat meer hedendaagse snufjes in huis. Een stap terug zetten is altijd moeilijk."

Toch is ze best trots op haar kroost. "Mijn man en ik hebben ons nooit bewust beziggehouden met het doorgeven van waarden, maar we zijn er fier op dat onze kinderen uitgegroeid zijn tot goede mensen. Ze hebben een sterke band. Als de een het wat moeilijk heeft om een of andere reden, staan beide anderen onmiddellijk klaar om te helpen waar mogelijk."

Rita en Eddy zijn natuurmensen. "Onze liefde voor dieren hebben onze kinderen van ons overgenomen. Net als bij ons worden in hun gezinnen spinnen voorzichtig opgepakt en naar buiten gedragen. Muizen worden gevangen zonder ze te doden en buiten op het veld vrijgelaten. Enkel muggen kunnen niet op veel mededogen rekenen", lacht Rita. "Naasteliefde hebben ze ook meegekregen. Onze dochter engageerde zich zonet als vrijwilligster bij Oxfam-Wereldwinkel. Dat maakt me wel blij."

Hoewel Rita en haar man gelovig zijn, merken ze dat dit bij hun kinderen niet meer zo vanzelfsprekend is. "Geloof was inherent aan het leven. 's Zondag naar de 'mis' gaan was een gewoonte, een praatje aan de kerkdeur met andere gelovigen ook. Ik ben blij dat mijn kinderen gedoopt zijn en dat ze hun kinderen laten dopen. Voor de rest wordt er bij ons thuis vooral over geloof gediscussieerd, wat toch betekent dat het hen niet onverschillig laat."

Nu de kinderen het huis uit zijn hebben Rita en haar man opnieuw meer tijd voor elkaar. Ook al komt daar misschien wel snel verandering in, want er lopen al enkele kleinkinderen rond. "Ik ben dol op hen en ik kan moeilijk weigeren als ik als babysit gevraagd word. De rustige avond die mijn man en ik gepland hadden, moet dan zonder boe of bah wijken." Rita neemt ook met liefde de zorg op voor haar ouders en schoonouders. "Mijn schoonvader (90) en mijn vader (86) leven allebei nog. Zij zijn nog vrij zelfstandig, maar verwachten toch elke week een bezoekje. Voor hen naar de winkel gaan en de was doen is inmiddels een gewoonte geworden. Samen met de naschoolse opvang en babysitten wordt het soms wel wat veel, zeker nu ik nog werk", erkent Rita. "In de lente ga ik met pensioen. Daarna zal het wat rustiger worden. Eddy en ik hebben alvast besloten dat we voldoende tijd voor onszelf willen vrijmaken om nog samen van het leven te genieten."

Rita Peeters

WIE ZOEKT, DIE VINDT

WAT BIDDEN WIJ IN HET ONZEVADER?

*"Heer, leer ons bidden", vroegen de leerlingen aan Jezus (Lucas 11, 1). Hij leerde hun het Onzevader. **Wat zeggen wij als wij bidden zoals Jezus het ons leerde?** Deze vraag staat centraal in een reeks van zes artikelen over het Onzevader. Na de aanspreking 'Onze Vader die in de hemel zijt' bidden we 'uw naam worde geheiligd, uw rijk kome'. We focussen op de tweede bede.*

Myriam Smits

Uw rijk kome. Deze drie woorden vormen samen de kortste bede uit het Onzevader. Toch is er meer over deze mini-bede te zeggen dan je op het eerste gezicht zou denken. Als we de woorden tot ons laten doordringen, komen menige vragen naar boven: Wat vragen we eigenlijk in deze bede? Is het wel een vraag? Of is het eerder een wens? Wat is Gods rijk? Wie zal zorgen dat het komt? Of is het er al? Stuk voor stuk vragen die de moeite waard zijn om mee aan de slag te gaan.

Een wens

Als je aan mensen vraagt wat bidden is, krijg je vaak het antwoord: "lets vragen aan God." Dat antwoord sluit aan bij het tweede deel van het Onzevader. Daar vragen we God om dagelijks brood, om vergeving, om verlossing. Maar bij de bede 'uw rijk kome' ligt het anders. De werkwoordsvorm die gebruikt wordt, is de aanvoegende wijs, ook wel conjunctief genoemd. Deze wijs drukt een (on)mogelijke

handeling uit. Of anders gezegd, een wens. Het is een werkwoordsvorm die we vandaag in het gewone taalgebruik niet meer bezigen. We kennen hem nog wel in vaste uitdrukkingen zoals 'koste wat kost' of in formele taal zoals bij een eedaflegging 'Zo waarlijk helpe mij God almachtig'.

Het is voor ons niet gebruikelijk om God iets toe te wensen. Meestal wensen we onszelf iets toe in een gebed. De wens wordt dan een vraag. Jezus sluit hier echter aan bij de joodse traditie. In joodse gebeden wordt wel vaker een wens voor God opgenomen. Een voorbeeld vinden we in het Kaddisj-gebed:

"Verheven en geheiligd worde, naar de bedoeling van Zijn Wil, Zijn grote Naam in de wereld, welke Hij geschapen heeft. Worde Zijn Koninkrijk erkend in uw leven, nog in uw dagen en in het leven van gans het huis van Israël. Weldra in de naderende tijd" (Rabbin Simon Philip De Vries, Joodse rituelen en symbolen, blz. 276).

Opvallend bij dit gebed is dat er niet alleen sprake is van het 'koninkrijk' van God maar ook van zijn naam en wil. Het is eenzelfde combinatie als bij ons Gebed des Heren. Het Kaddisj-gebed is een oud gebed. Wanneer het zijn huidige vorm heeft gekregen, is niet bekend. Het kent meerdere varianten, afhankelijk van het tijdstip waarop het gebeden wordt in de synagoge. Het is een loflied op God, dat volgens rabbin De Vries zijn hoogtepunt vindt in de bede 'worde zijn Koninkrijk'. In de evangelieverhalen horen we dat Jezus en zijn leerlingen de synagogen bezoeken. Het Kaddisj-gebed zal hen bekend geweest zijn. Overeenkomsten tussen het Onzevader en het Kaddisj-gebed hoeven dus niet te verbazen. Wat is dan dit rijk waarvan we vragen dat het komen mag?

Koningschap of heerschappij

Het Griekse woord *basileia* wordt in het Onzevader vertaald met de term 'rijk'. In het Grieks wordt dit woord ook gebruikt om het koningschap of de heerschappij van een koning aan te geven. Deze informatie nemen we best mee wanneer we op zoek gaan naar de invulling van dit rijk van God.

Het woord 'rijk' roept de associatie op met een bepaald gebied of een bepaald territorium, dat je kunt aanduiden op een landkaart. Maar Gods koninkrijk is meer dan een plaats. Het rijk Gods of het rijk der hemelen, zoals Matteüs het noemt, vormt de rode draad in de verkondiging van Jezus. In het evangelie van Matteüs lezen we:

"Vanaf toen begon Jezus te verkondigen. Hij zei: 'Bekeer u, want het koninkrijk der hemelen is ophanden.' " (Matteüs 4, 17).

Bij Lucas wordt een optreden in de synagoge verhaald, waar Jezus de boekrol van de profeet Jesaja openslaat en deze passage voorleest:

"De Geest van de Heer rust op mij; daartoe heeft Hij mij gezalfd. Om aan armen de goede boodschap te brengen heeft Hij mij gezonden, om aan gevangenen hun vrijlating aan te kondigen en aan blinden het licht in hun ogen, om verdrukten in vrijheid te laten gaan, en een jaar af te kondigen dat de Heer welgevallig is. Daarna rolde Hij het boek dicht, gaf het terug aan de dienaar en ging zitten. De ogen van allen in de synagoge waren op Hem gericht. Toen begon Hij hen toe te spreken: 'Vandaag is het schriftwoord dat u gehoord hebt in vervulling gegaan.' " (Lucas 4, 18-20).

Doorheen de gelijkenissen en parabellen die Jezus vertelt, licht telkens een ander aspect van het rijk Gods op.

› *Het rijk Gods is al hier op aarde. Even proeven van het paradijs?*

Reeds en nog niet

Wanneer breekt het koninkrijk aan? Gods koninkrijk is van een andere orde dan de wereldlijke koninkrijken. Het gaat om een ander type heerschappij. Jezus roept op tot bekering omdat het rijk Gods nabij is. Tegelijk is met Hem het rijk Gods al aangebroken.

“Maar als ik de demonen uitdrijf met de vinger van God, dan is kennelijk het koninkrijk van God bij u gekomen” (Lucas 11, 20).

“Toen Hem door de farizeeën werd gevraagd wanneer het koninkrijk van God zou komen, gaf Hij hun ten antwoord: ‘Het koninkrijk van God komt niet zó dat je het kunt aanwijzen. Je kunt niet zeggen: ‘Kijk hier is het!’ of: ‘Daar is het!’ Ziet u, het koninkrijk van God ligt binnen uw bereik.’ ” (Lucas 17, 20-21).

Gods koninkrijk heeft een begin gemaakt, maar wacht nog op de uiteindelijke vervulling.

Wie doet het?

Met de bede ‘uw rijk kome’ spreken we een wens uit. Er wordt niet aangegeven wie ervoor zal zorgen dat het rijk van God zal komen. Is het God zelf? Of is er een taak voor ons weggelegd? Wie de evangelieverhalen leest waarin sprake is van het rijk Gods komt al gauw tot de ontdekking dat er ook iets van ons, mensen, wordt verwacht.

“Het gaat met het koninkrijk der hemelen als met een schat, in de akker verborgen. Toen iemand hem vond, verborg hij hem, en van blijdschap ging hij alles verkopen wat hij bezat en kocht hij die akker. Ook gaat het met het koninkrijk der hemelen als met een koopman op zoek naar mooie parels. Toen hij één kostbare parel gevonden had, ging

hij alles verkopen wat hij had en kocht hij haar” (Matteüs 13, 44-46).

Van de mens wordt verwacht dat hij openstaat en actief zoekt naar het rijk Gods. Als hij het gezochte gevonden heeft, moet hij er volledig voor gaan. In de parabel gaat het er niet om dat het rijk Gods te koop is, maar dat we alles inzetten om het rijk Gods te bekomen. In deze parabels blijkt dat het rijk Gods al onze menselijke verlangens vervult. De komst van het rijk Gods hangt uiteindelijk niet af van onze inspanningen. Het komt onverwacht zoals blijkt uit de parabel van de tien bruidmeisjes. Ook wij moeten onze lampen brandend houden door daden van geloof en liefde.

“Dan zal het met het koninkrijk der hemelen gaan als met tien meisjes, die met hun lampen op weg gingen, de bruidegom tegemoet. Vijf van hen waren dom en vijf verstandig. Want de domme namen wel hun lampen met zich mee, maar geen olie. Maar de verstandige namen ook olie mee in kruiken, niet alleen lampen” (Matteüs 25, 1-4).

Plaats in het Onzevader

‘Uw rijk kome’ is de tweede bede van het Onzevader. Het vormt samen met de bedes ‘uw naam worde geheiligd’ en ‘uw wil geschiede’ het eerste deel van het Gebed des Heren. De tekst van het Onzevader is eenvoudig op te delen. Na de aanspreking valt de tekst in twee delen uit elkaar: een eerste deel met de hierboven aangehaalde bedes en een tweede deel dat begint met de bede ‘Geef ons heden ons dagelijks brood’.

Deze structurering van het Onzevader is onder meer gebaseerd op de grammaticale zinsconstructies in de tekst. De eerste drie bedes

vormen een geheel vanwege hun zinsopbouw: ‘uw naam worde geheiligd, uw rijk kome, uw wil geschiede’.

- Driemaal wordt het bezittelijk voornaamwoord ‘uw’ gebruikt. (Dit in tegenstelling met het tweede deel van het Onzevader waarin sprake is van ‘ons’. Denk maar aan ‘ons dagelijks brood’, ‘onze schulden’ en ‘onze schuldenaren’.)
- Driemaal wordt niet vermeld wie de handeling uitvoert.
- Driemaal eindigt de bede met het werkwoord in de aanvoegende wijs.

Dit heeft duidelijk een bedoeling. Deze bedes richten ons op Gods zaak: zijn naam, zijn rijk en zijn wil. Zo past de structuur van het Onzevader bij een aansporing van Jezus:

“Zoek eerst het koninkrijk van God en zijn gerechtigheid, dan krijg je dat alles erbij” (Matteüs 6, 33).

Geraadpleegde literatuur:

- Rabbin S. Ph. De Vries, *Joodse rituelen en symbolen*, Amsterdam, 1968
- B. Harner, *Understanding the Lord's prayer*, Philadelphia, 1975
- Mgr. A.-M. Léonard, *Vader, Uw Rijk kome*, Gent, 1999
- G. Lohfink, *Het Onzevader opnieuw uitgelegd*, Antwerpen, 2016
- M. Steen, *De drie uw-bedes uit het Onzevader: verlangen naar meer speelruimte voor God*, in *Communio* 41 (2016)2, 84-94
- R. Stockman, *Onze Vader. Het gebed dat Jezus ons leerde*, Antwerpen, 2013
- Y. van den Akker-Savelsbergh, *Het Onzevader: een meerstemmig gebed?*, Zoetermeer, 2004

DE VREUGDE VAN HET SAMEN DIENEN

MISDIENAARS ONTMOETEN EN VERSTERKEN ELKAAR

*Jobbe, Daan, Jens, Thibo, Elise, Mathieu, Niels en Peter. Het zijn meisjes en jongens van verschillende leeftijden en uit verschillende hoeken van ons bisdom. Toch hebben ze één ding gemeen: **allen dienen ze met vreugde de mis.** Vol verwachting tellen ze af naar 26 mei, de nationale Misdienaarsdag. De ontmoeting met andere jongeren die zich engageren om de dienst van de eucharistie mee te verzorgen geeft hen een gevoel van verbondenheid en steekt hen een hart onder de riem.*

*Eline Vandendriessche,
Thijs Van Den Brande*

Jobbe (18 jaar), misdienaar in Wortel en één van de trekkers van Tarcisius, en Daan (8 jaar), Jens (11 jaar), Thibo (11 jaar), Elise (9 jaar), Mathieu (8 jaar), Niels (10 jaar), misdienaars in Kontich-Kazerne en Peter (23 jaar), trekker van die groep. Ze maakten niet allemaal op dezelfde manier kennis met de misdienaarswerking. In Wortel is het de gewoonte dat vormelingen tijdens hun voorbereiding op het vormsel de mis dienen. Anders dan zijn medevormelingen vond Jobbe dit engagement boeiend. Daarom bleef hij ook na zijn vormsel misdienaar en werd hij een vertrouwd gezicht in de vaste misdienaarsploeg in Wortel.

In Kontich rolden de misdienaars er dan weer in op vraag van anderen. Sommigen op

vraag van de priester, anderen op vraag van hun grootvader, nog anderen op vraag van vriendjes. Zo wist Mathieu een klasgenootje warm te maken door simpelweg de vraag "Wie wil er mee helpen om de mis te dienen?" in de klasgroep te gooien. Zo kwamen de huidige misdienaars van Kontich-Kazerne eerst even proberen. Allen kregen ze de smaak te pakken. En vandaag engageren ze zich nog steeds enthousiast om de dienst van de eucharistie te verzorgen. Ondertussen zijn ze met een hechte groep van zeven.

Een constante in elk van hun verhalen: ze staan niet alleen in het dienen, maar doen dit samen. Dat samen dienen en het groep vormen geeft hen energie. Zo bliken de misdienaars van Kontich-Kazerne enthousiast terug op de priesterwijding van Joeri Fleerackers in november 2016. "Dat was een hoogtepunt voor ons", klinkt het als uit één mond. "Niet alleen het dienen zelf in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal, maar de hele uitstap van het op ontdekking gaan in de kathedraal tot de lekkere frietjes achteraf."

Jobbe is ook lid van Tarcisius, een interdiocesane groep van dertig tot veertig misdienaars die voortgekomen is uit de Romebedevaart in 2015 en verder uitgroeide na de Wereldjongerendagen van 2016. Ze komen op regelmatige basis een weekend samen. Dan maken ze tijd voor inhoudelijke momenten, een leuk spel en ontmoeting. Als afsluiting gaan ze samen naar de eucharistie in de lokale parochie. "De kans om samen te praten over geloof en misdienen maakt deze weekends zo sterk", weet

Jobbe uit ervaring. En dat heb je soms nodig als misdienaar om het vol te houden en tegen de stroom in te gaan. "Het is niet vanzelfsprekend om bij een vragenronde 'hobby's' te zeggen dat je misdienaar bent," erkent Jobbe, "al durf ik dat nu al sneller dan vroeger. Vroeger werd ik uitgelachen en werden er steevast grapjes over gemaakt. Vaak weten jongeren niet wat het eigenlijk inhoudt. Inmiddels ben ik ook catechist geworden in onze parochie. Nu zeg ik steevast dat ik 'catechist en misdienaar' ben. Dat durf ik wel. Ik volg nu ook de opleiding tot godsdienstleerkracht aan Thomas More in Vorselaar. Als ik daar vertel dat ik misdienaar ben, voel ik dat er interesse is naar wat dit nu juist inhoudt. Dat is fijn."

Het misdienen is geen oppervlakkige bezigheid gebleven in het leven van Jobbe, maar heeft zo wel een en ander veranderd. "Toen ik als twaalfjarige begon, wilde ik vooral helpen. Doorheen de jaren evolueerde dat. Dankzij ontmoetingen in de gemeenschap en al dienend, ontdek je meer over je geloof en mag je erin groeien."

**In 2018
vindt er opnieuw
een internationale
misdienaarsbedevaart
plaats naar Rome. Je
kunt nu al beginnen
sparen!**

Misdienaar volgens de Byzantijnse ritus

Zoveel kleurrijke mensen de Kerk rijk is, zoveel misdienaars zijn er. In de Heilig Hart-kerk in Antwerpen viert de Wit-Russische gemeenschap elke zondag. De gemeenschap maakt deel uit van de Grieks-katholieke Kerk, die geünieerd is met Rome. Doordat ze eucharistie viert volgens de Byzantijnse ritus, verwarren sommigen haar wel eens met een orthodoxe kerkgemeenschap. Logisch, want haast alle orthodoxe Kerken vieren volgens diezelfde Byzantijnse ritus. De Goddelijke Liturgie, zoals deze manier van vieren wordt genoemd, steunt op het engagement van een aantal misdienaars. Zo ook in de Wit-Russische gemeenschap. Omdat de manier van vieren anders is dan bij de gangbare liturgie volgens de Nieuwe Misorde (waarmee paus Paulus VI in de Kerk in het Westen de Tridentijnse ritus verving) is de wijze van het misdienen ook anders. Misdienaars in de Byzantijnse ritus dragen specifieke liturgische kledij (zie foto).

Zoals voor vele misdienaars hecht ook de dertienjarige Arseni, al twee jaar misdienaar van de Wit-Russische gemeenschap, veel belang aan de actieve bijdrage aan de mis. "Wierook speelt een grote rol in de Byzantijnse ritus. We moeten dan ook veel met het wierookvat zwaaien. En kaarsen dragen doen we ook vaak", legt Arseni uit. Om er met een zucht aan toe te voegen: "En die kunnen soms behoorlijk zwaar zijn!" Volgens Arseni is het niet moeilijker om de mis te dienen in de Byzantijnse ritus dan in andere ritussen. "Je moet je steeds uitermate goed concentreren. Elke handeling moet op een welbepaald ogenblik uitgevoerd worden. Het is niet erg als je eens een fout maakt, maar liever niet natuurlijk", vertelt Arseni. Hij is er erg trots op dat hij misdienaar mag zijn: "Al mijn klasgenoten en vrienden weten het. En ook al begrijpen ze het misschien niet altijd, niemand doet er lacherig over." (Saskia van den Kieboom)

➤ *Arseni, misdienaar in de Wit-Russische gemeenschap in Antwerpen*

Interdiocesane Misdienaarsdag

Op 26 mei 2017 organiseren IJD, jongerenpastoraal Vlaanderen en de diocesane diensten voor misdienaars-werkingen de Vlaamse Misdienaarsdag in Scherpenheuvel. Het thema luidt *'Jullie zijn het zout van de aarde. Jullie zijn het licht van de wereld'* (Matteüs 5, 13-14).

Programma:

Met onze bussen naar de startplaats
→ tocht naar Scherpenheuvel
→ picknick aan de basiliek
→ programma in leeftijdsgroepen
→ processie naar Mariahal
→ eucharistieviering met kardinaal De Kesel
→ met de bus naar huis.

Prijs: 16 euro voor IJD-leden, 18 euro voor niet-leden (*bus, vervoer, snack, verzekering*)

Voor wie? voor misdienaars van zes tot dertig jaar

Inschrijving:

audrey.van.den.bremt@ijd.be
of 09 235 78 57,
eline.vandendriessche@ijd.be
of 03 454 11 44,
ann.joris1@skynet.be
of 0479 02 33 41
of surf naar **www.misdienaars.ijd.be**

EEN WONDERLAMP VAN ALADDIN?

SCHOOL EN PAROCHIE VINDEN ELKAAR TIJDENS LENTEPOETS

De lente komt eraan en dan komen de poetskriebels naar boven. In de kerk is dat niet anders. In de Sint-Catharinaparochie in Boom halen vrijwilligers traditioneel hun zilverpoets en lange plumeau boven om de kerk een grondige schoonmaakbeurt te geven. Iets verderop neemt het Onze-Lieve-Vrouwinstituut een gelijkaardig initiatief. Tijdens een Dag van de Dienstbaarheid steken laatstejaars in verenigingen of woonzorgcentra een handje toe. Waarom beide initiatieven niet combineren?

Ilse Van Halst

Godsdienstleerkracht Katelijne Vlassak nam de Dag van de Dienstbaarheid van haar voorganger op het Onze-Lieve-Vrouw-Instituut over. "Het is een vakoverschrijdend initiatief voor de zesdejaars waarbij de focus ligt op engagement", legt ze uit. "De dag kreeg inmiddels ook een plaats in hun traject van studiekeuze voor het hoger onderwijs. Tijdens een toekomstdag in oktober staan we stil bij de vraag hoe ze hun toekomst zien, wie ze zijn, wat ze belangrijk vinden ... We bieden workshops aan en geven advies over hun keuze om hen dan op de Dag van de Dienstbaarheid echt aan het werk te zetten."

Concreet wil dit initiatief leerlingen aansporen om dienstbaar te zijn en kennis te laten maken met het vrijwilligerswerk, dat in tal van organisaties onontbeerlijk is. "Daarnaast

willen we onze leerlingen in contact brengen met sectoren van onze samenleving waarmee ze spontaan misschien nooit in aanraking komen. Zo willen we hun leefwereld verruimen", legt de godsdienstleerkracht uit. "Zo doen ze nieuwe leerrijke ervaringen op."

De school gooit de leerlingen niet onvoorbereid in het water. "Ze krijgen een lijst met een vijftigtal projecten uit de regio waarbij we in de klas toelichting geven. Het gaat om instellingen voor mensen met een beperking, organisaties die inzetten op armoede en integratie, woonzorgcentra, enzovoort."

Yordi Sollie, vandaag duvel-doet-al in de Sint-Catharinaparochie in Boom, liep school in het Onze-Lieve-Vrouwinstituut en stak op de Dag van de Dienstbaarheid al zelf de handen uit de mouwen. „Een tweetal jaar geleden moest er in onze parochie heel wat werk verzet worden. De paadjes van het parochiecentrum dienden heraangelegd en de kerk kon een grondige poetsbeurt gebruiken voor de eerstecommunieviering", herinnert de 24-jarige parochiesecretaris zich. "Kortom, een berg soms zwaar werk voor onze vrijwilligers die al wat ouder worden."

Yordi besloot te polsen bij de school of de parochie niet in aanmerking zou komen als dienstbaarheidsproject. Deze lente werken beide voor de derde keer samen. "In de loop van het jaar houden we een lijst bij van alle zware en ingrijpende klussen. Dit jaar moeten de ramen geveerd worden." Bovendien kan het nooit kwaad om in het voorjaar het winters stof naar buiten te zwabberen.

In januari bespreekt het parochieteam wat er gedaan moet worden, hoeveel vrijwilligers er nodig zijn en hoeveel van hen best leerlingen zouden zijn en informeert de school. Yordi: "Het

is immers niet onze bedoeling hen in te schakelen als goedkope arbeidskrachten, wel hen te laten samenwerken met onze vrijwilligers."

De Dag van de Dienstbaarheid valt stevast op een vrijdag. Om negen uur komen de leerlingen aan. "We maken hen wegwijs en zetten hen aan het werk. We beginnen niet met een gebed. Het is niet onze bedoeling zieltjes te winnen, wel dat onze kerk gepoetst is", stelt de jonge parochiesecretaris praktisch.

De parochieploeg weet inmiddels dat de leerlingen doorgaans weinig of niets kennen van wat ze hier zien. Spelenderwijs geven de vrijwilligers tijdens het poetsen daarom een woordje uitleg zodat de leerlingen weten dat ze een tabernakel opblinken en geen wonderlamp van Aladdin. "Ze stellen zelf ook doorgaans heel wat vragen", besluit Yordi. "Als onze vrijwilligers hen vragen waarom ze voor deze vorm van dienstbaarheid gekozen hebben, spelen ze die vraag ook terug: waarom doen jullie al zolang vrijwilligerswerk in de kerk? En wie weet, blijft er iets hangen van wat ze hier zien en horen."

Projecten, school en leerlingen zijn enthousiast over het initiatief. "Sommige leerlingen geven aan dat ze meer respect hebben gekregen voor mensen die dag in dag uit bepaalde jobs uitoefenen zoals verzorger in een woonzorgcentrum bijvoorbeeld of dat het hen aan het denken heeft gezet over hun houding omtrent milieu of armoede. Vaak bevestigt het leerlingen – of net niet – in hun studiekeuze", weet Katelijne. "Velen vertrouwen me nadien toe dat het hen een goed gevoel gaf om te kunnen helpen. En soms resulteert de inzet van één dag zelfs in een langer engagement als vrijwilliger."

ZONDAG VAN HET WOORD

MISERICORDIA ET MISERA

© Licap/Halewijn

Wkd WereldkerkdOCUMENTEN 37

Misericordia et misera

Apostolische brief van paus Franciscus

➤ De Nederlandse vertaling van de pauselijke brief 'Misericordia et Misera' (32 blz.) verschijnt in de serie WereldkerkdOCUMENTEN van uitgeverij Licap/Halewijn. Prijs: 2,95 euro (exclusief verzendingskosten). De brochure is beschikbaar in de religieuze boekhandels en kan besteld worden via www.halewijn.info.

Dat paus Franciscus bevrijdende, maar tegelijkertijd appellerende woorden spreekt, lezen we al in de exhortaties 'Evangelii Gaudium', 'Laudato Si' en 'Amoris Laetitia'. Ook in zijn apostolische brief 'Misericordia et Misera', die hij op 21 november publiceerde na het afsluiten van het Jubeljaar van de Barmhartigheid, klinkt de bevrijdende taal die we van hem gewend zijn. De paus herhaalt eens te meer dat de Kerk in haar diepste wezen barmhartig en genadevol is, een barmhartigheid die ontspringt uit de barmhartige liefde van de Vader, en roept op om een 'Zondag van het Woord' in te stellen.

Saskia van den Kieboom

Over de pauselijke brief *Misericordia et Misera* is heel wat te doen geweest in de media. Ze stonden vooral stil bij de passage waarin paus Franciscus priesters de mogelijkheid aanreikt om de zonde van abortus te vergeven aan gelovigen die berouw tonen. Eigenlijk verlengt hij met zijn brief de mogelijkheid daartoe die hij reeds bij wijze van uitzondering had toegekend tijdens het Jubeljaar van de Barmhartigheid. Hij benadrukt wel dat abortus een zware zonde blijft, omdat je een onschuldig leven doodt. Voor de barmhartige Vader, zo meent de paus, is echter geen zonde te groot, als er sprake is van een berouwvol hart dat uitkijkt naar verzoening met de Vader (12).

Paus Franciscus heeft echter veel meer te zeggen dan dat. Hij benadrukt vooral dat het wezen van de Kerk barmhartigheid ademt en roept om te groeien naar een cultuur van barmhartigheid, waarin we werkelijk begaan zijn met de ander en niet wegstijven van diens lijden. Ook nu de Heilige Deur van de Barmhartigheid gesloten is, blijft de deur van ons hart openstaan (16), belooft hij.

Barmhartigheid wordt tastbaar in vergeving. Vergeving is het meest zichtbare teken van de liefde van God. De paus is zich er terdege van bewust dat het niet makkelijk is om te vergeven. Soms gaan we gebukt onder een schuldgevoel omdat we de vergeving van de ander niet kunnen of durven aanvaarden. Soms worden we wrokkig omdat de ander niet openstaat voor onze vergiffenis. We kunnen elkaar niet dwingen om te vergeven, maar we mogen er wel zeker van zijn dat God ons vergeeft. De vergiffenis van God is immer aanwezig en mogen we vieren, vervolgt de paus nadrukkelijk. We doen dat al in de liturgie, maar het mag best iets meer zijn, oppert hij.

Het thema van de vergeving loopt trouwens als een rode draad doorheen het Evangelie: Jezus vergeeft zelf, roept anderen op om te vergeven en om niet over de zonden van anderen te oordelen. Zelfs op het einde van Jezus' leven klinkt een oproep tot vergeving: "Vader, vergeef hen, want ze weten niet wat ze doen" (Lucas 23, 34). Het hoeft dan ook niet te verwonderen dat Franciscus ons aanspoort om dat bevrijdende Evangelie eens wat vaker vast te nemen. Hij suggereert zelfs dat elke gemeenschap in het liturgisch jaar een Zondag van het Woord zou instellen, waarop ze haar engagement vernieuwt om het Evangelie te ontdekken, uit te diepen en te verkondigen (6-7). "Het zou goed zijn mocht de gemeenschap op een zondag doorheen het liturgisch jaar haar engagement

voor de verspreiding, kennis en verdieping van de heilige Schrift vernieuwen: een zondag helemaal gewijd aan het Woord van God om de onuitputtelijke rijkdom te vatten die voortkomt uit de voortdurende dialoog tussen God en zijn volk", klinkt het (7).

Ons bisdom wil zeker gehoor geven aan deze oproep. Hoe, waar en wanneer is nog niet duidelijk, maar je wordt tijdig geïnformeerd. Concrete richtlijnen geeft onze paus niet. Hij vertrouwt erop dat elke gemeenschap creatief genoeg is om zelf initiatieven uit te werken. Zelf denkt hij onder meer aan de bekendmaking en bredere verspreiding van de *lectio divina* (7). Het biddend lezen van de heilige teksten over barmhartigheid geeft je spirituele leven steun, kans tot groei en verdieping, en mondt zo uit in concrete werken van naastenliefde, aldus Franciscus (13).

Meteen haalt de paus ook het sacrament van de biecht en de verzoening van onder het stof. Dat mag terug een centrale plaats krijgen in het christelijke leven, benadrukt hij (11). Als uitgelezen kans om mensen uit te nodigen tot het sacrament van de biecht en de verzoening verwijst hij naar de aanbidding '24 uur voor de Heer', vooral in de vastenperiode. Het sacrament van verzoening is bij ons wat in onbruik geraakt. Mensen weten niet goed meer wat het juist inhoudt of hebben er nare herinneringen aan. Toch kan het waardevol zijn om met iemand te spreken over waar dingen verkeerd zijn gelopen en vervolgens werkelijk en eerlijk vergiffenis te ontvangen. Het sacrament van verzoening kan bevrijdend en troostend werken: eindelijk je pijn durven erkennen. Pijn die een ander jou heeft aangedaan, pijn die jij veroorzaakte. Troost omdat er eindelijk eens iemand naar je luistert, troost omdat iemand met jou op weg wil gaan en een oplossing wil zoeken. Troost als een genadevol teken van God.

BRUG VAN VERTROUWEN

STUDENTEN CHRISTELIJKE EN
ISLAMITISCHE GODSDIENST WISSELEN UIT

› *We voelden ons zeer geëerde gasten. Naast warme en boeiende gesprekken waren er onverwacht lekkere koekjes en heerlijke Marokkaanse thee.*

“We ontdekten hoe God zich aan ons laat zien in de Heilige Schrift of door de profeten. En hoe deze ontmoeting ons sterkt in het verder verkennen van ons geloof. We waren allen sterk geïnteresseerd in de manier waarop de ander de Schrift leest: hoe wij, katholieken, de Bijbel lezen volgens de tijd van het jaar en hoe zij, moslims, tijdens de ramadan de Koran doorlezen. De tijd vloog. We hadden elkaar nog zoveel te vragen en te vertellen. We moeten dringend nog eens afspreken.” Met drie andere leerlingen van het Hoger Instituut voor Godsdienstwetenschappen kreeg Thijs Van Den Brande de kans om in een van de gespreksgroepjes met vier studenten van het Jisr Al Amana-instituut en de imam van gedachten te wisselen over de plaats van het geloof in hun leven.

Martha Hoffenkamp
Directeur Hoger Instituut voor
Godsdienstwetenschappen, Antwerpen

Waarom, als geste van vriendschap vanuit onze Kerk, de leiders van de moslimgemeenschap in Antwerpen niet eens een Iftar-maaltijd aanbieden tijdens de ramadan, dacht onze bisschop vorig voorjaar. Elke dag van de ramadan is een vastendag,

's avonds bij schemering verbroken met een Iftar-maaltijd. Zo gedacht, zo gedaan. Half juni namen twaalf moslims deel aan deze bijzondere maaltijd in het bisschopshuis. Ook ik als directeur van het Hoger Instituut voor Godsdienstwetenschappen HIGW in Antwerpen was uitgenodigd, evenals mijn 'tegenhanger', de directeur van het Hoger Instituut voor Islamwetenschappen in Hoboken. Dit instituut, Jisr Al Amana geheten, leidt net als wij zowel godsdienstleraren op als mensen die in het pastoraat aan de slag gaan en de liturgie verzorgen. Tijdens deze boeiende ontmoeting werd de basis gelegd voor een bijeenkomst van studenten uit het HIGW, inclusief enkele kandidaten van de opleiding Pastoraal Handelen, en uit het Jisr Al Amana. Op 17 december trokken we naar Hoboken.

“We ontmoetten eenheid in verscheidenheid.”

Jisr Al Amana betekent 'brug van vertrouwen'. En dat vertrouwen was wederzijds aanwezig. De ontmoeting was hartelijk en open. De studenten getuigden over hun eigen Godsbeleving, hun rolmodel in het geloven, hun roeping om godsdienstleraar, diaken of pastoraal werker te worden – aan islamitische zijde: imam of predikant/predikante – en vroegen de anderen honderduit over hun visie en beleving. Het deed deugd vast te stellen dat daarnaast aan beide zijden mensen de opleiding volgden vanuit het verlangen goed onderbouwd vrijwilligerswerk te kunnen doen. Toespraken van Mohamed Achaïbi, ondervoorzitter van de Moslimexecutieve en initiatiefnemer van Jisr Al Amana, en onze bisschop, mgr. Bonny,

inspireerden de aanwezigen. Na de uitwisseling van geschenken, reciteerden twee moslimstudenten een vers uit de Koran. Wij baden het Weesgegroet. Wat bijzonder dat dit zo mogelijk was!

“Er was liefde en respect als basis voor de dialoog.”

Het was een bewogen dag waaraan we van beide kanten graag een vervolg breien, zo werd duidelijk. Dergelijke ontmoetingen voeden het samenleven als gelovige mensen in ons bisdom. Tegelijk ontwaart ik een ander winstpunt. Voor ons, katholieken, zijn zulke ontmoetingen en gesprekken met andersgelovigen een ideale kans om onze eigen identiteit te bevragen, te verhelderen, te beleven en onder woorden te leren brengen. Jarenlang verkeerden we in de luxepositie dat ons geloof een algemeen en vanzelfsprekend gegeven was. Dat is niet langer zo. Dat daagt ons uit om na te denken over wat wij, christenen, geloven. Vragen zoals 'Wie is Jezus Christus voor ons', 'Wat zegt de Triniteit ons in ons dagelijks leven', 'Hoe inspireert Maria, de moeder Gods, ons' liggen opnieuw op ons bord. Als we ze niet aan onszelf stellen, zullen andersgelovigen er ons op aanspreken. Dat mochten wij alvast ervaren in deze ontmoeting. En we zijn nog lang niet uitgesproken. Deze dag krijgt zeker een vervolg.

“Goed dat ‘geloven in God’ zo openlijk bespreekbaar was.”

EEN GLIMP VAN DE UTOPIE?

THOMAS MORE INSPIREERT DE PASTORAAL IN ANTWERPEN

© Ilse Van Halst

› *Fonkelingen in het water tijdens het openingsspektakel van de pontonbrug die in 2014 over de Schelde werd gelegd als herdenking van Wereldoorlog I. Honderd jaar later werden beide Scheldeoevers opnieuw verbonden, voor enkele dagen ...*

Thomas More droomde er in de zestiende eeuw al van. Een utopische samenleving, waar vrede is, waar iedereen het goed heeft en waar mensen in harmonie leven met elkaar en bouwen aan een eerlijke samenleving voor iedereen.

De Engelse humanist schreef zijn werk 'Utopia' als reactie op de Engelse staat waarin hij leefde en die hij eerder als dystopie beschouwde. Er was een grote kloof tussen rijk en arm. Er heerste corruptie en onverdraagzaamheid. Wanneer we rondom ons kijken, naar onze steden en dorpen, ons land, ons continent, is de situatie dan verbeterd? Wellicht niet. Er is een erg grote kloof tussen arm en rijk. Er is nog steeds corruptie en heel wat onverdraagzaamheid.

Saskia van den Kieboom

Als we in de stad Antwerpen om ons heen kijken, zien we misschien eerder een dystopie dan een utopie. Een harde samenleving met een hoge graad van individualisme. En toch draagt de stad ook alle ingrediënten in zich om een utopie te worden, zoals paus Franciscus luidop droomt in *Evangelii Gaudium*: "Wat zijn ze mooi, de steden die het ongezonde wantrouwen weten te overstijgen, die allen die anders zijn weten te integreren en die van deze integratie een nieuwe factor van ontwikkeling

maken! Wat zijn ze mooi, de steden die zelfs in hun architectuur plaatsen voorzien die samenbrengen, die uitnodigen tot contact en die de erkenning van de ander bevorderen!" (*Evangelii Gaudium* 210). Het zijn hoopvolle woorden: wanneer we onze omgeving op dergelijke manier benaderen, dan kan deze utopie werkelijkheid worden!

Geïnspireerd door het boek *Utopia* van Thomas More, dat vorig jaar z'n vijfhonderdste verjaardag vierde, dachten priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers uit de stad Antwerpen tijdens een studiedag op 5 december hoopvol na over de rol van pastoraal in de toekomst van de stad. Inzet was de geleidelijke groei naar wat de pastorale eenheid van Antwerpen-Centrum moet worden. Daartoe dient eerst werk gemaakt van verbondenheid en verbinding. Alles begint met kennismaken en bruggen bouwen. Een steeds veranderende samenleving vraagt steeds opnieuw aandacht en telkens nieuwe samenwerkingsverbanden. Wellicht hebben we de afgelopen tijd wat te veel op ons eigen utopische eiland geleefd, terwijl we een eilandengroep zijn. Zodoende is het niet alleen wenselijk, maar ook noodzakelijk dat de verschillende pastorale entiteiten elkaar kennen, erkennen en samenwerken waar nuttig en mogelijk.

De oefening begon al voor de start van de studiedag. Letterlijk zelfs. Het was immers verzamelen geblazen op Linkeroever. "Met opzet", verduidelijken Lea Verstricht en Bernard De Preter. "Zo werden we ons immers bewust van het eilandkarakter van *Utopia*. De meesten onder ons moesten dus echt eerst het water over- of onder-steken." In haar inleiding stipte Lea aan dat *Utopia* kan begrepen worden als een niet-bestaande plaats of Nergens-land, zoals de Nederlandse term utopie of droombeeld aangeeft, maar ook als goede plaats of plek van geluk, de *eu-topia* in het Grieks. "Het

ideaal en het onbestaande zijn in deze sterk met elkaar verwant", besloot ze.

Met de lezing van Apokalyps 21, 1-5 en Hebréeën 11 beseften we dat we dat beloofde land nooit in dit leven zullen zien, maar dat we hier en daar wel een glimp opvangen. In verschillende groepen gingen we op zoek naar die vonken en dachten we na over wegen om die utopische nieuwe wereld waar te maken in onze stad. In de reacties klonk vooral dat we Jezus en de Blijde Boodschap centraal moeten stellen. Hij is degene die ons bindt. Zijn Evangelie is onlosmakelijk verbonden met de realiteit van vandaag. Antwerpen is een erg diverse stad. We leven er samen met een brede waaier aan nationaliteiten, religies, culturen en ideologieën. We zoeken daarom best niet enkel samenwerkingsverbanden met elkaar, maar ook met die kleurrijke wereld om ons heen.

Eerlijke dialoog betekent goed luisteren naar de ander, maar ook zelf vertellen wie je werkelijk bent. Dat vraagt om bezinning: wie zijn wij eigenlijk? Wat voor Kerk willen we zijn? En voor wie? Het vraagt ook om meer zichtbaar aanwezig te zijn en om gebruik te maken van de vele communicatiemogelijkheden die er vandaag zijn. Het vraagt om de deur van de kerk gastvrij open te zetten en eenvoudigweg oog te hebben voor wie passeert en binnenkomt. Het is zichtbaar en uitnodigend aanwezig zijn, zowel voor wie zeker weet dat hij door die kerkdeur naar binnen wil gaan, als voor wie twijfelend blijft toekijken. Naast al dat doen en organiseren is ons gebed minstens even belangrijk. Actie moet gedragen worden.

Misschien hebben we nog een lange weg te gaan. Toch dragen we in ons de hoop op die nieuwe utopische wereld. In Antwerpen willen we er in ieder geval samen werk van maken.

GROEP IN DE KIJKER

NOORD FIETST ZUID TEGEMOET

› “Wat hebben we genoten van de warme gastvrijheid! Overal werden we feestelijk ontvangen”, getuigt Filip. De Burkinese waren blij dat we hun projecten kwamen bezoeken en dat we oprecht geïnteresseerd waren in hun leven en werk.

Bernadette Simkens uit Kalmthout en haar Antwerpse fietsgenoten Tom, Mark, Dirk en ‘benjamin’ Wout zetten deze dagen hun beste beentje voor en delen herinneringen aan hun avontuur in Burkina Faso ten voordele van projecten van Broederlijk Delen. In november 2016 – een jaar later dan aanvankelijk gepland omwille van politieke strubbelingen in Burkina – trokken ze twaalf dagen lang met de mountainbike door dit Afrikaanse land, dat nu het middelpunt vormt van de huidige vastencampagne.

Ilse Van Halst

“We kenden elkaar niet voor we vertrokken, maar de sfeer in de groep was al snel top”, vertelt Bernadette die al meerdere jaren actief is in de Antwerpse werkgroep van Broederlijk Delen (BD) en in de plaatselijke werkgroep in Kalmthout. “De meesten sloten zich bij deze reis aan om de sfeer van Afrika te proeven, maar tegelijk ook om contacten te leggen met de bevolking. Via bezoeken aan projecten van BD onderweg kon dit op een intense manier. We fietsten eerst door het vochtige en vruchtbare zuidwesten om dan de droge Sahelwoestijn te doorkruisen. Onnodig te zeggen dat elk lapje vruchtbare grond daar ontzettend kostbaar is. Tussendoor was er tijd voor enkele toeristische uitjes naar een indrukwekkende loodrechte rotswand, prachtige watervallen of een oude moskee.”

De meeste deelnemers waren veertigers of vijftigers. Met z'n zeventien lentes was Wout de jongste eend in de bijt. Wat bezielt zo'n jonge gast om zijn herfstvakantie op deze manier door te brengen? “Ik nam al meermaals deel aan acties van BD”, vertelt Wout. “Ik liep zes keer de twintig kilometer van Brussel voor BD en fietste ‘Dwars door België’. Nu wilde ik met eigen ogen zien hoe de situatie is in landen waar BD actief is, wat er gebeurt met het ingezamelde geld en hoe vrijwilligers ginds het verschil maken.” Het bezoek aan een goudmijn, waarin mensen in de meest erbarmelijke omstandigheden werken, liet een diepe indruk na. “Wat is een mensenleven waard?”, vraagt Wout zich af. Vandaag blikt hij terug op een unieke reis, waarvan hij graag getuigt in het gemeentelijk cultureel centrum en op zijn school. Dat hij de jongste van de bende was, deerde hem niet. “Als benjamin meegaan heeft een voordeel,” lacht hij, “je wordt door iedereen in de watten gelegd!”

“Ze hebben zo goed als niets, maar lachen de hele tijd en delen gul het weinige dat ze hebben”, zijn Tom en Mark het eens.

Tijdens de trip werd de groep begeleid door twee medewerkers van BD, die in Burkina verbleven. Ze gaven duiding bij de lokale situatie en de projecten. “We ontmoetten arme vrouwen die via het project Association Monde Rurale een krediet krijgen, zodat ze een opleiding kunnen volgen. Nadien worden ze begeleid om hun vaardigheden in praktijk te brengen en er hun beroep van te maken”, vertelt Bernadette enthousiast. “We ontmoetten een pottenbakster die vier jaar geleden een opleiding volgde en nu een eigen handeltje

heeft opgezet in potten. Zo kan ze in haar eigen levensonderhoud voorzien. Bovendien vaart heel het dorp er wel bij, want iedereen is op een of andere manier bij het pottenbakken betrokken.” Filip, zelf pottenbakker, ging de uitdaging aan om ook een pot te bakken. “Een pot maken met het weinige materiaal dat zij gebruiken is niet vanzelfsprekend”, weet hij nu.

Ze ontmoetten er Amssetou Badini, een ondernemende vrouw van 31 jaar, het boegbeeld van de campagne. “Ze begeleidde ons bij bezoeken aan meerdere dorpen waar kredietprojecten werden opgestart voor schapen en geiten, evenals landbouwprojecten zoals het bouwen van erosiedijken. Daarbij wordt gefocust op empowerment van arme vrouwen”, legt Bernadette uit. “Met het geld dat zij zo verdienen, kunnen ze hun kinderen naar school sturen.” Tom besluit: “Via zulke projecten geeft BD vrouwen hun waardigheid en fierheid terug. Dat is me echt bijgebleven.”

Van 14 tot 27 maart verblijft Burkinese filmmaker Ismaël Compaoré in Antwerpen en zal zijn documentaire over Burkina getoond worden. De trailer vind je op https://www.youtube.com/watch?v=k7puWae5_U Voor de data van de vertoningen, info over de narcisverkoop en andere informatie surf je best naar www.broederlijkdelen.be.

Bj Uitgeverij Halewijn verscheen de Vastencalender BD 2017 met als thema ‘Toevertrouwen aan God’. Prijs: 2,50 euro. Te verkrijgen in de liturgische centra of bestellen via www.halewijn.info

ESTAFETTE

EEN MEDEWERKER UIT DE KERK AAN HET WOORD

Anny Janssens uit Hoboken, pleitbezorgster en vurig begeleidster van het catechumenaat met door en door Antwerpse tongval, ging na vijftig jaar trouwe dienst met pensioen.

© Jan Kint

› *Mgr. Bonny kende Anny Janssens 'de diocesane orde van verdienste met goud' toe.*

“Het Gespreksjaar 1968 tekende op tal van werkterreinen lijnen uit in ons bisdom. Het lag ook aan de basis van het catechumenaat. “Als jongedame stond ik in 1966 aan de wieg van de prille werkgroep VOKA of Volwassenencatechese, die de bakermat zou worden voor een bloeiende catechumenale werking in ons bisdom”, blikt Anny terug. “We gingen van start met een team van drie leken en een pastor. Daarnaast kregen we advies van een raad professoren vanuit het catechetisch centrum. Van bij het begin hechtte ik veel belang aan twee pijlers: individuele begeleiding én groepsbegeleiding.”

Anny ontpopte zich als een meester in het ‘verleiden’ van mensen tot het catechumenaat. Niet de minste trouwens. Ze legt uit: “In de Antwerpse Arenbergschouwburg werden toen vijf keer per jaar causerieën gegeven. Na de lezing van Wim Thijs, hoogleraar filosofie en diocesaan priester, trokken zuster Ann Verstappen, de eerste verantwoordelijke van het catechumenaat, en ik onze stoute schoenen aan en vroegen hem of hij één keer wilde komen meedenken. Hij was zo enthousiast dat hij zich

van 1972 tot zijn overlijden in 1999 vol bezieling inzette voor het catechumenaat. Hij was echt dé pastor van het catechumenaat.”

Met veel plezier citeert ze Wim Thijs om de kern van het catechumenaat te vatten: “Wim sprak over de ‘drie L'en’: Levensnabij, Lange weg en Lage drempel. Levensnabij, want we gaan vanuit het leven van concrete mensen op zoek naar wat geloven voor hen kan betekenen. Dat gebeurt op een lange weg, want geloofsbegeleiding bestaat niet slechts uit enkele ontmoetingen of gesprekken. En mensen vinden de weg langs een lage drempel, want het moet voor iedereen toegankelijk zijn, zowel voor wie al heel wat gestudeerd heeft als voor wie van nul begint. Geloven heeft trouwens weinig met verstand te maken.”

Jaar na jaar trokken Anny en Wim naar de Europese ontmoetingen van het catechumenaat, EuroCat genaamd. “In 1979 organiseerden we ze voor het eerst in Antwerpen. Nadien tekenden we elke keer present. Deze ontmoetingen voedden onze gedrevenheid.”

In haar ‘carrière’ maakte Anny vaak mee dat het huwelijk met een ongedoopte partner tot een vraag naar het doopsel leidde. Dan werd steeds geopteerd voor een begeleiding als koppel. Al moest je mensen soms ‘bevrijden’ van een te dwingende doopaanvraag: “Ooit begeleidden we een koppel van wie de vrouw gedoopt was. Ze wilde graag dat haar partner ook zou gedoopt worden. Op een dag kwam de man alleen. Hij vertrouwde ons toe dat hij er eigenlijk niet in geloofde maar het voor haar deed. We hebben hem dan uitgelegd dat hij ook op een andere manier kan huwen en haar overtuiging respecteren. Catechumenen begeleiden is dus telkens opnieuw met de betrokkenen op weg gaan en samen zoeken wat voor hen de beste oplossing is.”

Momenteel bloeit het catechumenaat als nooit tevoren: in 2016 vormde mgr. Johan Bonny bijna vijftig volwassenen met Pinksteren. De groep wordt elk jaar kleurrijker. “Vandaag krijgen we veel vragen van mensen uit een andere cultuur”, schetst Anny de nieuwe ontwikkeling. “Dat vraagt een andere aanpak. We moeten ons inleven in hun manier van denken en beseffen dat wij de waarheid niet in pacht hebben. Plaats de concrete mens steeds centraal en ga met hem op weg. Hoed je ervoor te verzanden in ‘enkel de leer’ en ‘dit moet’. De drie L'en blijven ook vandaag belangrijk. Catechumenaat betekent altijd blijven zoeken vanuit de vraag: wat is nu voor deze mensen belangrijk? Hoe kunnen we hen een thuis bieden? Dat is vandaag een grote uitdaging.”

Johan Govaerts

› *Catechumenen worden gevormd in de kathedraal.*

© Johan Govaerts

DE KIOSK

MEDEDELINGEN

OPRICHTING PASTORALE EENHEID

Bij decreet van 31 januari 2017 heeft de bisschop de Pastorale Eenheid **Heilige Martha en Maria** opgericht, met ingang van 2 februari 2017. Deze omvat het territorium van de parochies Malle, Sint-Laurentius, *Oostmalle*; Malle, Sint-Martinus, *Westmalle*; Malle, Sint-Paulus, *Westmalle*; Zoersel, Sint-Antonius Abt, *Sint-Antonius*; Zoersel, Sint-Elisabeth en Zoersel, Sint-Martinus, *Halle*.

Het team van de PE bestaat uit pastoor Frans **Wouters**, verantwoordelijk voor de gemeenschapsopbouw en de coördinatie; pastoraal werkster Annelies **van Gils**, verantwoordelijk voor de gemeenschapsopbouw; Christine **Gonnissen** en **Maria Vandenbril**, beiden verantwoordelijk voor de liturgie en het gebed; Marc **De Maeseneer** en Christine **Van Dommelen**, beiden verantwoordelijk voor de verkondiging en de catechese; Imelda **Van Bauwel** en Annelies **van Gils**, beiden verantwoordelijk voor de diaconie en de solidariteit; Marc **De Maeseneer** en Rik **Wyffels**, beiden verantwoordelijk voor het financieel en materieel beheer.

Pastores in de parochies: pastoor Frans **Wouters**, parochievicaris Stan **Boden** en diaken Marcel **de Bakker**.

Pastorale benoemingen in een geloofskern van de PE: pastoraal werkster Linda **Hermans** als pastoraal ziekenhuiswerkster in het ZNA Verpleegtehuis en het WZC Joostens in Zoersel; pastoraal werkster Chris **Adriaenssens** en Indy **Van Noten** als resp. pastoraal ziekenhuiswerkster en vertegenwoordiger van de katholieke eredienst in het AZ Sint-Jozef in Malle; pastoraal werkers Kris **Luysterborg**, Paul **Renders** en Annelies **van Gils** als pastoraal ziekenhuiswerkers in het Psychiatrisch Centrum Bethanië in Zoersel; priester Jozef **Snyers** en pastoraal werker Marc **Wieme** als pastoraal rusthuiswerkers in het Rusthuis Mariënhove (Ouderenzorg ZCS) in Malle; diaken Koen **Kint** als leraar rooms-katholieke godsdienst in het Maris Stella Instituut in Malle.

Ingevolge houdt de federatie Malle-Zoersel, de functie van federatiecoördinator en de taken van het federatieteam, alsook de functie van plaatselijk contactpersoon in deze federatie op te bestaan. Ook deken Michel **Baert**, norbertijn van Averbode, nam met ingang van 2 februari 2017 ontslag als pastoor-deken te Malle, Sint-Paulus, *Westmalle*; Zoersel, Sint-Antonius Abt, *Sint-Antonius*; Zoersel, Sint-Elisabeth en Zoersel, Sint-Martinus, *Halle*. De bisschop stelt er prijs op bij deze gelegenheid zijn medewerkers van harte te danken.

ONTTREKKING AAN DE EREDIENST

Bij bisschoppelijk decreet van 3 januari 2017 werden de Sint-Antoniuskerk en het hoofdaltaar van deze kerk, gelegen in Mol (Donk), Sint-Antoniusstraat 2 A, met ingang van 13 januari 2017 onttrokken aan de eredienst en teruggebracht tot een profaan en niet-onwaardig gebruik, zoals bepaald in canons 1212, 1222 § 2 en 1238 § 1 CIC.

STOPZETTINGEN

Jozef **Jos Bonroy** nam per 1 januari 2017 ontslag als directeur van de Interdiocesane Dienst voor het Katholiek Godsdienstonderwijs (IDKG) en adviseur van de Erkende Instantie rooms-katholieke godsdienst.

Juul **Geerts** nam per 8 januari 2017 ontslag als pastoor in Heist-op-den-Berg, Onze-Lieve-Vrouw van Altijd durende Bijstand, *Hallaar* en Heist-op-den-Berg, Sint-Jan Baptist, *Wiekevorst*.

Lisette **Segers**, pastoraal werkster, nam per 1 januari 2017 ontslag als parochie-assistente in Mol, Sint-Niklaas, *Postel*; Retie, Sint-Martinus en Retie, Sint-Job, *Schoonbroek*.

Chrimaviering

Nadat de drie heilige oliën - chrisma, catechumenenolie en ziekenolie - in de chrimaviering gezegend zijn, verdeelt een legertje vrijwilligers ze in de sacristie over enkele honderden flesjes voor alle parochies, zorgvoorzieningen, pastores, ...

Op Witte Donderdag 13 april om 10 uur gaat mgr. Johan Bonny voor in de chrimaviering. Vermits de Goede Week in de paasvakantie valt, nodigt hij vormelingen en acolieten uit om mee te vieren. Zoals elk jaar zijn priesters welkom om te concelebreren. Graag een albe meenemen. Afspraak om 9.30 uur in de sacristie.

› *Nee, niet aankomen! Geen zachte peperkoeken maar krokante en knapperige mannetjes pronken met hun gebruide bast op de bakplaat van de gasthuiszusters van Lier. Vanuit een bakvompje van het logo van Broederlijk Delen rollen ze in drommen uit de oven. Aan de koffietafel in het bisschopshuis worden ze gesmaakt, net zoals vorig jaar bij de Koffiestop ten voordele van Broederlijk Delen. Ook dit jaar ben je welkom op de Koffiestop in het bisschopshuis op 29 maart van 12.00 tot 13.30 uur. Zusterlijk en broederlijk smullen om zusterlijk en broederlijk te delen, met een peperkoeken hart.*

© Mine Dalemans

Jozef **Van Kerckhoven** nam per 1 januari 2017 ontslag als pastoor in Kontich, Onze-Lieve-Vrouw-Onbevlekt-Ontvangen, *Station* en Kontich, Sint-Rita.

Leo **Verheyen**, missionaris van het Heilig Hart, nam per 1 januari 2017 ontslag als parochievicaris in Antwerpen-Borgerhout, Onze-Lieve-Vrouw van het Heilig Hart, *Stenenbrug*.

De bisschop stelt er prijs op bij deze gelegenheid zijn medewerkers van harte te danken.

BENOEMINGEN

Marleen **Claes**, pastoraal werkster, voorheen parochieassistente in de parochies van de federatie Merksem, werd per 1 januari 2017, benoemd tot parochieassistente in Antwerpen-Borgerhout, Sint-Anna; Antwerpen-Borgerhout, Heilige Familie en Sint-Cornelius; Antwerpen-Borgerhout, Sint-Jan Evangelist en Antwerpen-Borgerhout, Onze-Lieve-Vrouw ter Sneeuw, alsook tot vertegenwoordiger

van de katholieke eredienst in het Penitentiair Schoolcentrum in Hoogstraten, voor een periode van zes jaar.

Luc **Dekelver**, diaken in de parochie Schoten, Heilige Familie, werd per 1 januari 2017 benoemd tot diaken in de parochies van de federatie Schoten, en dit voor een periode van zes jaar.

OVERLIJDEN

Maurice **Bloemen**, redemptorist, overleed in Heist-op-den-Berg, op zondag 25 december 2016. Hij werd geboren in Antwerpen op 12 augustus 1927 en ontving de priesterwijding op 15 september 1952.

Op 3 februari overleed kanunnik Louis **De Belder**, priester van het bisdom Antwerpen, in Wilrijk. Hij werd geboren in Reet op 7 april 1931 en tot priester gewijd in Mechelen op 31 augustus 1958. Hij was leraar aan het voormalig Sint-Thomascollege in Antwerpen (1960-1964), leraar aan het Onze-Lieve-Vrouw

van Lourdescollege in Edegem (1964-1978), privésecretaris van de bisschop van Antwerpen (1978-1979), president van het Diocesaan Seminarie (1979-2000), directeur van het Theologisch en Pastoraal Centrum (1979-2010), titulair kanunnik van het kapittel van de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal (1981-2011), diocesaan verantwoordelijke voor het diaconaat (1986-2009), voorzitter van de Diocesane Inrichtende Machten (1996-2007) en deken van het kapittel van de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal (2004-2011).

Jozef **Thijs**, voormalig pastoor in Borgerhout, Sint-Jan Evangelist, overleed in Antwerpen op 30 januari 2017. Hij werd geboren in Antwerpen op 10 december 1922 en werd tot priester gewijd op 24 juli 1949.

Alfons **Wuyts**, voormalig pastoor in Wilrijk, Sint-Jan-Maria Vianney, overleed in Berlaar op 4 december 2016. Hij werd geboren in Berchem op 12 oktober 1924 en tot priester gewijd op 24 april 1953.

© Paul Hermans

Hallo? Ben je daar? Wat zeg je? Hoor je me?

Vergeet niet in te schrijven voor de diocesane ontmoetingsdagen 'Hallo 2017' over *De vreugde van de liefde*. Wat zegt paus Franciscus ons over liefde en relatie? Hoe ontmoet jij gezinnen vandaag? Tijdens 'Hallo 2017' wissel je ideeën uit en ontdek je nieuwe kansen.

Datum: 8, 9 of 10 mei, telkens van 19.30 tot 22.15 uur.

Op 9 mei ook van 13.30 tot 16.15 uur.

Plaats: Provinciaal Vormingscentrum in Malle.

Inschrijven: Meld je vooraf aan via hallo2017@ccv.be of 03 287 35 83.

Prijs: vrije bijdrage op de dag zelf.

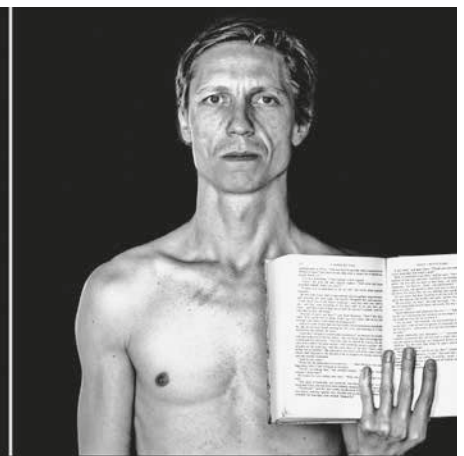
Info: www.hallo2017.be

UW RIJK KOME

Christenen over de hele wereld bidden het: dat 'uw rijk moge komen'. Als een wens. De laatste tijden lijkt dat rijk niet echt dichterbij te komen. Muren worden opnieuw opgetrokken tussen mensen; de acht rijkste mensen op deze aardbol bezitten evenveel als de helft van de wereldbevolking; de politiek wendt zich naar de economie; het klimaatverdrag wordt als een vodge papier naar de prullenbak verwezen; vluchtelingen vriezen dood in ondergesneeuwde barakken ... Deze voorbeelden zijn slechts het begin van een lange reeks. Uw rijk kome. Die wens wordt miljarden keren uitgesproken over de hele wereld, minstens wekelijks. Maar hoe komen we dan tot dit soort wereld?

Deze vraag laat ook de culturele wereld niet koud. CCV ging in zee met cultuurhuis de Warande uit Turnhout en SKaGeN. Dit collectief theatergezelschap wil "op een toegankelijke manier inhoud geven aan de complexiteit van de ons omringende wereld en die wereld verbeelden", zo lezen we op hun website. In het theaterwerk integreert SKaGeN verschillende media en kunstvormen zoals video, strip, muziek, poppen en locatie. Op die manier wil het de zintuigen en de verbeelding van jong en oud prikkelen om zich een andersoortige wereld voor te stellen.

De voorstelling *Uw rijk kome* kreeg als ondertitel *Jezus voor beginners*. Wat moeten we ons daarbij voorstellen? Jezus komt terug op aarde. Of althans, iemand die beweert dat hij Jezus is. Hoe ziet hij er uit? Is hij herkenbaar?

En wat krijgt iemand met Jezustrekken te verduren in onze samenleving? SKaGeN put inspiratie uit de Brieven van de apostel Paulus, maar ook uit recenter literair werk, zoals de roman *De Meester en Margarita* van Michail Bulgakov. Daarin ondervraagt Pilatus Jezus Christus. Bulgakovs Christus is helemaal niet zo krachtadig en onbevreesd als de evangelische figuur. Hij is grappig, laf, en manipulatief. Hij doet het voorkomen alsof het ontstane tumult nooit zijn bedoeling is geweest. Ook Pilatus is anders. Hij is vertwijfeld, en krijgt stilaan sympathie voor Jezus. Al helemaal als Die in staat blijkt om zijn hoofdpijn even weg te nemen. Maar Pilatus kan de publieke opinie niet keren. Jezus wordt terechtgesteld. En Pilatus zwerft 2000 jaar later nog rond over de aardbol, met helse hoofdpijn. Ook *De Gebroeders Karamazov* van Dostojewski en *Onderworpen* van Houellebecq bieden bruikbare ideeën voor dit theaterstuk. Zo wordt duidelijk dat de bede 'uw rijk kome' geen duizenden jaren oud is, maar steeds opnieuw

vertaald kan worden, ook vandaag. Na de voorstelling in Merksplas organiseert CCV een nagesprek met de acteurs en het publiek.

SKaGeN brengt zijn versie van 'uw rijk kome' in de kapel van de Kolonie in Merksplas. Geen neutrale plek. De vroegere landlopperskolonie bood armen een plek om te werken en te slapen. Sinds 1993 is het een strafinrichting.

Plaats: Merksplas (Kapelstraat)
Datum: 16 mei 2017 om 20.15 uur.
Tickets: 13 euro (in plaats van 16 euro) via CCV.
 Info en inschrijven tot 2 mei bij CCV, Inge Schellekens, 03 287 35 83 of via www.ccv.be/antwerpen. Op deze website vind je ook al onze andere vormingen.

DOORKIJK

BEZINNING

GYMNASTIEK VOOR DE ZIEL

“

Plaats je geest in de spiegel van de eeuwigheid, plaats je ziel in de afstraling van de heerlijkheid, plaats je hart in het beeld van Gods wezen en vorm jezelf door beschouwing geheel om in het beeld van zijn godheid. (Heilige Clara, derde Brief aan Agnes)

”

Versprekingen zijn eigenaardig genoeg grappiger tijdens officies dan in de gewone omgang. Wat er zo hilarisch is, ontgaat diegene die er de oorzaak van is doorgaans. Laatst las een medezuster een bezinningstekst voor over het 'beleefde land'. Wij vertaalden het hele verhaal over 'het Beloofde Land' naar de context van 'beleefdheid', zij begreep niet wat we zo grappig vonden.

Dat we beleefd moeten zijn, heeft iedereen met de papepel meegekregen, toch!? Het hoort bij een goede opvoeding dat kinderen oefenen in het 'alsjeblief' of 'dankjewel' zeggen. Het vult hun bagage met respect voor toekomstige ontmoetingen en maakt samenleven aangenamer. Zonder oog te hebben voor de eigen opportuniteit schept het zelfs ruimte voor een dieper verlangen ... Als christen richt ik mijn pijlen op wat aan de bron ligt van wat ons werkelijk mens maakt: een door God gedroomd schepsel. Jezus Christus, die echt geen opportunist is, leert ons bidden: 'uw rijk kome', in vertrouwen dat het zich niet enkel in een wazige toekomst of plaats, zoals het paradijselijke 'Shangri-La', laat vinden.

Niettegenstaande al onze goede intenties durft 'alsjeblief' wel eens *'*!*als 't God believe!**' klinken. Als moeder zo sprak, wist ik genoeg... Toch leerde ik zo van jongs af leven met een Godgerichtheid die zich weerspiegelt in de aangename en de minder aangename momenten van het leven. Vloek en zegen volgen elkaar snel op waar wordt getracht in liefde met elkaar te leven. Liefde kun je nu eenmaal niet verdienen. Die is gratis.

In die gratis gave ontdek ik telkens nieuwe uitdagingen die iets van 'uw rijk' onthullen. Elk gebed 'her-innert' aan de keuze: ben ik hier als toeschouwer of als deelnemer in Gods rijk? En ben ik als deelnemer dan "mijn broeders hoeder"? Kan ik mee over de vrede van mijn naasten waken en vrij zijn? Mijn biddend hart ziet het wel zo. Ware vrijheid laat zich dáár vinden waar mijn broeder rust en vrede vindt. Maar dat vraagt oefening. In een tijd waarin fitness voor lichaam en studie voor hoofd hoog aangeschreven staan, en terecht, mag een beetje gymnastiek voor de ziel zeker niet ontbreken.

We hoeven niet op zoek te gaan naar gebaren of woorden die ons raken, plots zijn ze daar. Ze laten zich pas vinden als we voor hun dynamiek openstaan. Zo denk ik dankbaar terug aan de broeders van Taizé en de Heilige Clara. Hun eenvoud heeft mij diep geraakt waardoor ik nu als claris voor Christus tracht te leven. Wat de Heilige Clara schreef aan Agnes van Praag (zie citaat hierboven), lijken wel gymnastiek-oefeningen. Driemaal 'plaats je *zus* in je *zo*'. Met deze woorden licht Clara een tipje van de sluier op van de manier waarop we in vorm geraken om met een passend maatje dichter in zijn komende rijk

te leven. Herhaal deze oefening dagelijks, vorm uw 'beleefde land' gerust om tot een land "dat bij alle mensen bekendstaat om zijn vriendelijkheid" (cfr. Filippenzen 4, 5).

Die ongeveinsde vriendelijkheid is een droom die een stevige steenworp verder ligt dan dat 'beleefde land'. Als we verlangend uitkijken naar zijn komende rijk, moeten we er ons voor hoeden die te willen invullen. Soms bedenk ik wel eens dat iemand niet echt vriendelijk was, maar wie ben ik om daarover te oordelen? Misschien zag ik niet dat ook hij of zij een stuk van Gods gelaat voor me was? Zo zou mijn mening over wat vriendschap inhoudt de dynamische werking van Gods geest doorheen de tijd wel eens kunnen belemmeren. Geef dus geen voeding aan mogelijke oordelen, probeer een ander echt te ontmoeten als een schepsel van God dat ook verlangt naar zijn rijk, en blij jezelf omvormen naar Gods gelaat dat zich in alles en allen afspiegelt.

Veel gymnastiekplezier!

Zuster Lieve Boschmans,
claris in Stabroek

› Lieve Boschmans

ONZE JONGEREN

Jongerenpastoraal IJD - Antwerpen • ijdontwerpen@ijd.be • 03 454 11 44

HET BEGIN VAN EEN SPANNEND AVONTUUR

"Ik sta te popelen om het team IJD-instructeurs te vervoegen!" Aan het woord is Lieselotte De Coninck uit Hemiksem. De prille twintiger volgde vorig jaar de cursus Instructeur. Dit jaar is ze één van de tien instructeurs die als een brok energie een bende jongeren opleiden om als animator of hoofdanimator aan de slag te gaan in het jongerenpastorale veld.

Lieselotte begeleidt al enkele jaren de plussers in Borsbeek. Ook op het zomerse JEP!-kamp tekent ze steeds present als begeleider. Beetje bij beetje voelde ze de behoefte aan verdere vorming. In het begin van haar 'carrière' als begeleider volgde ze reeds de cursus Animator. Nu lagen twee wegen voor haar open: een cursus Hoofdanimator of een cursus Instructeur. Na enkele gesprekken en wat twijfelen, besloot ze instructeur te worden. "Ik zocht meer uitdieping en wilde graag nieuwe medebegeleiders coachen", verduidelijkt ze haar motivatie. "Toen ik zelf de cursus Animator volgde, besepte ik al dat ik later ook graag met zo'n enthousiasme mijn ervaringen in het jeugdwerk zou willen delen en doorgeven."

Sinds vorig jaar werd de cursus Instructeur gespreid over drie weekends. "De cursus volgt het tempo van de cursisten. Dat is

een voordeel", weet Lieselotte. "Zo was er voldoende tijd om alles te laten bezinken. Bovendien stonden de instructeurs ook klaar om tussendoor bijkomende feedback te geven en was er ruimte voor extra vragen." Gedreven vervolgt ze: "Het is die betrokkenheid die ikzelf ook hoop te bieden aan toekomstige cursisten. Ik wil hen helpen om hun goede kanten te ontdekken en gericht feedback te kunnen geven." Bovenal is dit voor Lieselotte

Marlies: "Cursus geven is veel van jezelf ontdekken juist door anderen iets te leren."

Laurens: "Fantastisch hoe jongeren hun verborgen talenten ontdekken op cursus met IJD."

de start van een spannend avontuur. "Het is een voorrecht om met jongeren in een groei-proces te mogen stappen en hen een heleboel ervaring te mogen doorgeven."

Elke cursus brengt een hoop leuke herinneringen voort. Zo verschijnt er nog steeds een brede glimlach op Lieselottes gezicht wanneer ze terugdenkt aan een spel tijdens de cursus Instructeur, waarin ze samen moesten proberen te ontsnappen uit hun kooi in de Zoo... Het zijn maar kleine herinneringen, maar ze typeren de dynamiek van een cursus bij IJD: gek, ontroerend, spannend, dynamisch, leerrijk en vooral een heleboel nieuwe ervaringen!

Thijs Van Den Brande

Op cursus met IJD is dus niet: een schoolbord en banken, een rode en blauwe balpen, "zit stil en luister ...". Wat dan wel? Het is een pak nieuwe ervaringen opdoen, waardevolle vaardigheden leren en je eigen creativiteit herontdekken. Jezelf uitdagen om zelf aan de slag te gaan met jongeren binnen de pluswerking, jeugdpastoraal, jeugdbeweging, speelplein ...

Zowel de cursus Animator als de cursus Hoofdanimator bestaan uit een lessenspakket van vijftig uur, een begeleide stage in het jeugdwerk van vijftig uur en tot slot een evaluatiemoment bij IJD van vier uur. Tijdens dit vormingstraject word je van dichtbij opgevolgd door een begeleider en stagebegeleider. Na een positieve eindbeoordeling, ontvang je een erkenningsattest van de Vlaamse overheid.

Cursus animator: krus (26 februari tot en met 3 maart), Pasen (2 tot en met 7 april), herfst (29 tot en met 3 november), cursus hoofdanimator: 2 tot en met 7 april. Plaats: Kasterlee.

Info: <https://www.kerknet.be/ijd-cursus>

READY TO PLAY

Jongerenkorenspeel Zalig.

Zingend, knutselend, ontdekkend gaan jongeren op zoek naar hun zalige wereld of toekomstvisie. We ontdekken zaligsprekingen als droom van een zalige wereld. Laten ze klinken en laten ons van daaruit inspireren om een kijkdoos te maken waarin we onze zalige wereld tonen, misschien zelfs met een leuke soundtrack erbij.

Info: antwerpen@ijd.be

Ben Bax → → →

Ben Bax houdt sinds dit schooljaar ook permanenties op VITO, het Vrij Instituut voor Technisch Onderwijs in Hoogstraten. De jongerenpastor in Inspirelli Hoogstraten-Rijkevorsel biedt tijdens de middagpauzes inhoudelijk spelassortiment aan om jongeren en leerkrachten te ondersteunen in hun zoektocht naar zingeving en geloof. Eén van de leerlingen stelde hem enkele interessante vragen:

Met wie werk je samen op VITO?

Ik ondersteun 'Magis', de pastorale werkgroep van VITO. In november organiseerden we de herdenkingsviering voor overleden leerlingen en leerkrachten. Onze inspi-picknick en chocola-actie vorig jaar waren geslaagd. Die staan dit jaar dan ook terug op de agenda. Daarnaast hebben we nog een aantal leuke activiteiten in petto.

Wat vind je leuk aan VITO?

Zowel leerlingen, leerkrachten als personeel zijn heel open. Ze aanvaarden je meteen als nieuwe collega.

Wat is het grappigste dat je al hebt meegemaakt op VITO?

Ieder jaar organiseert de jongerenpastorale werking Jozib van Hoogstraten een samenscholingsweek. Tijdens zo'n week

zetten we met de medewerkers van Jozib een gewone schoolweek op zijn kop. Voor en na schooltijd voorzien we een superleuk programma voor 24 jongeren die een week lang intens zullen samenleven.

Wel, tijdens zo'n week was een leerling van VITO haar boterhammen vergeten. Dat jaar werkten we met het thema 'circus'. We hadden het te gekke idee om verkleed als clowns de brooddoos op school te bezorgen. Geniaal toch?!? Of niet?

Wat we niet konden voorzien, was dat op dat moment in de media bericht werd over mensen uitgedost als 'killerclown' die er een sport van maakten om anderen de stuipen op het lijf te jagen. Op het secretariaat van VITO zat de schrik er dus danig in toen ze ons zagen aanbellen. Het ganse secretariaat werd gemobiliseerd alvorens ons binnen te laten uit vrees dat ook wij zo'n gewelddadige clowns waren. Hilariteit alom toen we uitlegden dat we enkel een brooddoos kwamen bezorgen aan een leerling ...

ONTDEK DE JEUGD

Quinza Poppel is een dynamisch koor uit het verre noorden van het bisdom Antwerpen. Ze zingen verschillende liederen, uit verschillende genres en luisteren geregeld vieringen op. Eind vorig jaar zongen ze zelfs bij de opening van de kerststal.

Info: quinza_poppel@hotmail.com

WAS JIJ ERBIJ?

© Lieven Gorissen

› Met dozen werd er eerst een muur gebouwd, om die later weer te slechten en met deze dozen een kruis te bouwen als teken van verzoening. De muur stond symbool voor de verdeeldheid onder christenen. Uit het afbreken van deze muur spreekt het verlangen naar verzoening voor elke situatie waarin verdeeldheid onoverbrugbaar lijkt. Het was een krachtige boodschap tijdens de centrale viering van de Gebedsweek voor de eenheid onder de christenen, die door de Lutherse Kerk werd verzorgd op 22 januari in de Sint-Walburgiskerk in Antwerpen. Pastor Gijsbertus van Hattem van de Lutherse Kerk ging voor met bisschop Johan Bonny en verschillende ambtsdragers uit de oecumene.

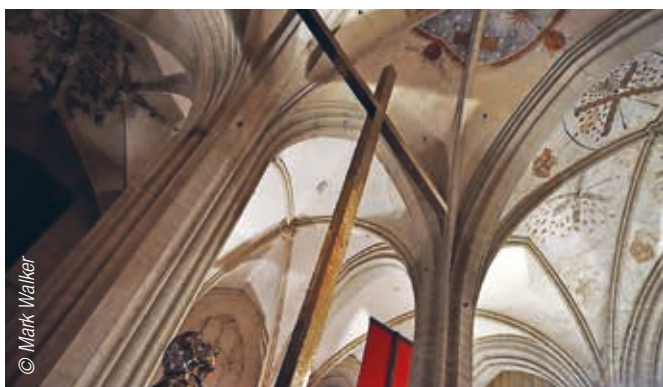
© Christa Damen

› Geïnspireerd en inspirerend ... met dat thema gingen de KOB-directeurs op 20 januari aan de slag. Na een tocht langs 'inspirerende kappelletjes' (met foto's, Bijbelverhalen, kunstwerken, kortfilms) luisterden ze naar een lezing van professor Johan Verstraeten. Stof te over om in de eigen school collega's en leerlingen te inspireren!

© Canvas/Titus Simoens

› Joris Hessels en Dominique Van Malder zijn nog in hogere sferen in de abdijkerk van Averbode. Eind 2016 waren ze met hun caravan, alias zelfgebouwde mobiele radiostudio, te gast in de abdij. Ze gingen er op zoek naar de ziel van de plek om er lokale radio te maken met authentieke verhalen van bewoners en passanten die net als jij en ik balanceren tussen vreugde en verdriet, humor en ontroering.

© Mark Walker

› In 2017 bezochten maar liefst 37.000 inwoners uit de provincie Antwerpen de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal. Dat zijn er bijna zes keer meer dan in 2015 (6.600). De stijging is te danken aan het feit dat een bezoek aan de moederkerk van ons bisdom sinds 1 januari 2016 gratis is voor inwoners uit onze provincie. Een geschenk dat zij duidelijk weten te appreciëren. De stijging is een opsteker voor de kathedraal, die heel wat buitenlandse bezoekers verloor na de aanslagen in ons land van 22 maart 2016. In 2016 bezochten in totaal 298.681 mensen de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal. Dat zijn er 14.000 (4,5%) minder dan in 2015 (312.243). De stijging van het aantal bezoekers uit de provincie Antwerpen compenseert deze daling bijna volledig.

- › Het lijkt wel een knutselwerk van wat stroken grof ribbelkarton die snel aan elkaar geniet werden, maar het is gezichtsbedrog. De Zwitserse edelsmid David Bielander vervaardigde deze gekruisigde Jezus uit zilver en witgoud. Zijn werk kaapte de tweede prijs weg op de Achttiende Zilvertriennale, een internationaal gerenommeerde wedstrijd. "Hij speelt op een subtiele manier met traditionele opvattingen en waarden", lauwerde de jury zijn werk. En dat doet de kunstenaar niet alleen met de gebruikte materialen, maar ook met de blik van de toeschouwer. Het zet in ieder geval aan het denken: Is dit gezichtsbedrog? Zie ik wat ik zie? Wat is waarheid? Of over de broosheid van het leven en de kracht van de Blijde Boodschap. Nog tot 9 april kun je enkele ontwerpen voor de wedstrijd gratis bewonderen in het Umicore Zilverpaviljoen aan de voet van het MAS in Antwerpen.

© Ilse Van Halst

© Emma Van der Kaden

- › Velen kwamen luisteren of zelfs meezingen met de Meezing Messiah in de Sint-Walburgiskerk. Solisten Cristel De Meulder (sopraan), Inez Carsauw (mezzo), Ivan Goossens (tenor) en Simon Schmidt (bariton) zetten hun beste beentje voor, begeleid door het orkest La Passione en Jan Van Mol aan het klavecimbel, onder algemene leiding van Geert Hendrix. De opbrengst ging naar Kamiano, Onthaal Sint-Antonius en Wereldgebedsdag voor vrouwen en kinderen in nood. De Meezing Messiah wordt stilaan een traditie. Drie jaar geleden organiseerde het Artiestenfonds dit initiatief voor het eerst in samenwerking met de Antwerpse Raad van Kerken en vzw Calcant. En het smaakt naar meer. Op de jaarlijkse viering van de hoornblazers in de Sint-Carolus Borromeuskerk overhandigde het Artiestenfonds in aanwezigheid van Emma van der Kaden, secretaris van de Antwerpse Raad van Kerken, de opbrengst aan de drie goede werken.

© Els Verhagen

- › Broederlijk Delen lanceerde haar vastencampagne op 21 januari in Oostmalle. Vormelingen uit Aartselaar en andere geïnteresseerden luisterden geboeid naar ervaringen van Wout en Bernadette over hun fietsreis door Burkina Faso, het land dat centraal staat tijdens deze campagne. Lees hun verhaal op blz. 18.

© Saskia van den Kleboom

- › Meer info op www.broederlijkdelen.be Er werd lekker gegeten, mooi gezongen en enthousiast gedanst, maar ook ijverig afgewassen, driftig afgedroogd en met een hartverwarmende glimlach opgediend op het jaarlijkse Winterfeest van 't Vlot op het De Coninckplein in Antwerpen. In deze winterse winter vonden heel wat dak- en thuislozen vlot de weg naar 't Vlot.

© Lea Simons

- › Vrolijke gezichten in Brecht-Wuustwezel. De Pastorale Eenheid Elia blaast één kaarsje uit en dat mag gevierd worden. De Pastorale Eenheden Elia, Heilige Apostelen in Balen-Mol en Heilige Bernardus in Niel-Schelle-Hemiksem waren de eerste die boven de doopvont werden gehouden op 27 november 2016.

HET VOORVAL UIT HET LEVEN GEGREPEN

De barst

Het is op ATV geweest al had ik dat liever niet. Ik heb niks tegen televisie behalve dan dat het wordt uitgezonden. Daar kwam dus op dat 'mijn' kerk wordt afgebroken. Het filmpje duurde 48 seconden. Achteenveertigduizend parochiebladen zouden nooit het effect ressorteren van die luttele seconden. Een man belde uit Nederland om de glasramen te kopen. "Probeer u even via *bol dot com*" suggereerde ik nadat hij niet begreep dat de sloop niet voor de volgende dag was. De kassierster in de supermarkt met wie ik nooit iets heb gehad, vroeg terwijl ze mijn gehakt scande plots "Is het waar meneer pastoor? Jammer toch?" Van achter mijn werktafel zie ik op straat voorbijgangers halt houden en hun smartphones bovenhalen om de statige toren nog eenmaal te fotograferen. De buurt lijkt verder te berusten maar dat is niet verwonderlijk aangezien er in de onmiddellijke omgeving alleen moslims wonen. Even bekruipt me hooghartigheid. Waar waren ze allemaal toen de 'krimp' begon en één voor één het schip verlieten? De Jezus op mijn schrijftafel lijkt zijn hoofd iets meer af te wenden dan normaal. Dan begint Hij: "Mijn mening heb je weer eens niet gevraagd. De mensen die hier wonen zijn niet rijk, dat weet jij drommels goed! Ze hebben hun geld in mijn huis gestoken zoals ik indertijd die arme weduwe zag doen. Hun kinderen zijn er gedoopt en getrouwd. Ze hebben vanuit mijn huis hun doden weggedragen. Veel langer dan jij bestaat hebben ze bij mij gebeden en meer nog voor zich uitgestaard toen het bidden niet meer lukte. En toen het alsmear leger werd, zijn ze ook zelf opgehouden om hiernaartoe te komen. Maar dat wil niet zeggen dat ze niet op mij denken. Daarom hebben ze pijn omdat ze niet weten waarheen straks hun kop te draaien als ze mij zoeken. Dat jij die kerk sloopt,

tot daar aan toe, ik heb geen verstand van stenen. Maar dat je achteraf dan ook maar zorgt dat je mijn presentie op een voortreffelijke manier laat voelen, want ik wil hier niet weg." Hij heeft natuurlijk gelijk. In de buurt is er veel protest geweest toen achtereenvolgens het bankkantoor en het postkantoor verdwenen. Wij zijn voor de banken niet belangrijk genoeg en hebben niet genoeg centen opdat banken zich voor ons nog zouden interesseren, was de redenering. Zouden ze als een kerk verdwijnt analoog denken dat God hen niet belangrijk genoeg meer vindt om zich nog met hen in te laten? Daar moeten we beslist anders over communiceren, want het is niet omdat er een stevige barst in het gebouw zit dat er barsten mogen zitten in de manier waarop we de zaak aanpakken.

Ronald Sledsens

› Ronald Sledsens

› Rara, wat is dat? Op de markt onder de kerktoren trof ik zaterdagochtend dit lekkers aan. Weet jij wat het is? Vind het antwoord op www.relevant-bisdomantwerpen.be

© Ilse Van Halst

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij

Volgende keer:

Gezin en vertrouwen

www.relevant-bisdomantwerpen.be